Rok 29. Poznań, niedziela dnia 14-go maja 1911. Nr. 110.

WIELKOPOLANIN

„WIELKOPOLANIN“ wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt. — Przedpłata na pocztach: kwartalnie 1,25 mk., z odnoszeniem do domu 1,62 mk. — Inseraty od wiersza drobnego 25 fen. — Rękopisów się nie zwraca.

Z dodatkiem niedzielnym „Ognisko Domowe“.

Przedpłata w Poznaniu: kwartalnie 1,20 mk., z odnoszeniem do domu 1,45 mk., miesięcznie 40 fen., z odnoszeniem 50 fen Ekspedycja ulica Posadowskiego 39. Telefonu nr. 1013 — Redakcja ulica Dolna Wałowa 1. Telefonu nr. 1142.

Z pruskiej izby posłów.

Berlin, 11 maja 1911.

Dzisiaj załatwiła Izba cały szereg wniosków, sprawozdań i petycji. Między innemi pojawiły się także dwa wnioski konserwatystów i wolnomyślnych, w sprawie „lepszego“ wyposażenia komisarzy obwodowych w dzielnicach Wielkiego Księstwa Poznańskiego. W rozprawach nad wnioskami tymi zabrał głos prezes Koła polskiego,

poseł radca dr. **Mizerski.**

Pod wnioskami widnieją podpisy wszystkich posłów niemieckich z Wielk. Księstwa, a więc podpisy 7-miu posłów lewicy i 13-tu prawicy. Braknie tam tylko podpisów 9-ciu posłów polskich z dzielnic tamtejszych. Albowiem koledzy ich niemieccy wcale nawet o podpisy nie prosili, wiedząc dobrze, że instytucja komisarzy ma charakter antypolski.

Mówca polski daje w tym kierunku historyczne oświetlenie. Owóż po zniesieniu policji patrymonialnej dziedzców stworzono instytucję komisarzy okręgowych w r. 1836, aby Polakom odebrać możność wykonywania władzy policyjnej. Wobec wszystkich późniejszych ustaw, regulujących władzę policyjną w latach: 1850, 1872, 1881 i 1889, instytucja komisarzy w naszych dzielnicach ostała się jako rocher de bronze, chociaż w całej monarchji a nawet w Prusach Zachodnich i na Górnym Śląsku ustanowiono urzędy wójtów (Amtsvorsteher), których mianuje naczelny prezes, ale na wniosek sejmików powiatowych.

Polacy muszą się zastrzedz przeciwko tej wyjątkowej, antypolskiej instytucji. Z drugiej wszakże strony, kierując się uczuciem sprawiedliwości, chcą jednak rzeczowo zbadać, czy 174 komisarzom, pobierającym po 2700 i 5100 marek pensji należy się istotnie wyższe wynagrodzenie za koszty ich biurowe.

Mówca dalej wspomina o sprawie komisarza Karnapa, który swojem zbyt zamaszystem postępowaniem przy przyjęciu arcybiskupa śp. X. Stablewskiego w Opalenicy przed kilkunastu laty wywołał formalne zaburzenia. Starsi członkowie sejmu awantury te zapewne jeszcze pamiętają. Od tego czasu atoli nie zaszedł podobny wypadek, i wogóle przycichły skargi na komisarzy, rekrutujących się od r. 1887 z wysłużonych oficerów, a nie z podrzędnych urzędników administracyjnych. Na ogół, wobec publiczności polskiej zachowują się oni dość poprawnie. Jeżeli zatem rząd, po zbadaniu dokładnem sprawy, uzna, że wynagrodzenia komisarzy nie są dostateczne, to Polacy nie będą się sprzeciwiali ich podwyższeniu, kierując się zasadą: Każdemu co się należy. Tylko przeciwko wnioskowi wolnomyślnych, żądających, by prywatnym sekretarzom komisarzy nadano charakter urzędników państwowych, Koło polskie się oświadcza z powodów, przytoczonych przez posła Vierecka, a mianowicie dla tego, ponieważ nie chcemy powiększania i tak już licznego wojska urzędników.

(Brawo! na ławach polskich.)

Po przyjęciu tych wniosków rozprawiano jeszcze nad sprawozdaniem komisji, dotyczącem uchwał wykonawczych w sprawie przepisów w dyetach podróżnych dla urzędników.

Nazajutrz drugie czytanie projektu ustawy o komunalnych związkach celowych. Drugie czytanie ustawy o paleniu nieboszczyków odbędzie się 19 albo 20 bm. Rozprawy nad memorjałem komisji kolonizacyjnej dla W. Księstwa i Prus Zachodnich nastąpią w dniu 22-gim i 23 cim bm. Przypuszczają, że w obradach nad memorjałem kolonizacji uczestniczyć będzie także prezes ministrów pruskich i kanclerz Rzeszy. Będą to niezwykle ożywione rozprawy.

Ciekawa mowa
na uroczystości polskiej w Ameryce.

W mieście Amherst, w stanie Massachusetts Ameryki północnej odbyła się niedawno uroczystość tak zwanego „dnia farmerów (rolników) polskich“. Na uroczystości tej wygłosił dr. Tupper z Bostonu interesującą mowę, której treść jest następująca:

Co Polacy zrobili dla Stanów Zjednoczonych Ameryki? Polska — mówił dr. Tupper odegrała bardzo wielką rolę w rozwoju Stanów Zjedn. Na szesnaście lat przed Kolumbem Polak, Jan z Kolna (w gubernji łomżyńskiej) odkrył Amerykę, mianowicie Labrador (półwysep na wschodniem wybrzeżu Ameryki północnej). W 17 wieku Polacy byli pionierami w Manhattan t. j. tam, gdzie dziś stoi New York. Potomkowie Polaków tych odznaczyli się w życiu publicznem Ameryki. Jeden z nich był kanclerzem w New Jersye, drugi dziekanem uniwersytetu w Harvard.

Po tych pierwszych polskich emigrantach (wychodźcach) przybył później sławny naczelnik narodu polskiego Tadeusz Kościuszko, jenerał Pułaski i tylu innych i w najkrytyczniejszej chwili przynieśli Ameryce niesłychaną wprost pomoc, bo inteligencję i znajomość sztuki wojennej, bez których nie mogłaby była wywalczyć sobie niepodległości.

Z kolei rzeczy napłynęła potem emigracja robotników, którzy dali możność rozwinąć się umysłowo a równocześnie wzięli ze sobą bardzo wiele czynników kulturalnych. Wybór Lincolna na prezydenta Stanów Zjednoczonych odbył się w znacznej mierze przy pomocy Polaków.

Modrzejewska, Paderewski, Reszkowie, Kochańska i tylu innych wnieśli zamiłowania muzyki i sztuki.

Najwięcej jednak podobno położyli Polacy zasług w Ameryce, jako pionierzy tego, co najważniejsze, t. j. rolnictwa. Przedsiębiorczość i energja Polaków jest na tem polu niezrównana. W Ameryce obecnie jest 700 polskich kolonji rolniczych. Ludność kolonji tych wynosi 600,000 dusz. Siedmdziesiąt pięć tysięcy jest w tej liczbie właścicieli farm własnych. W Massaschusetts, pomijając inne miejscowości, jest cały pas najlepszej ziemi pomiędzy Northamton i Greenfield, zajęty niemal już wyłącznie przez Polaków.

Tak mówił dr. Tupper o zasługach Polaków około rozwoju Stanów zjednoczonych Ameryki.

Związek kresów wschodnich
a minister rolnictwa.

Z kół związku wschodnio-kresowego „Rhein.-Westfälische Ztg.“. dowiaduje się, co następuje: „Rozprawy zarządu związku wschodnio-kresowego z pruskim rządem, które odbyły się w ostatnim czasie w formie wzajemnej wymiany myśli, pozwalały przypuszczać, że można się i w przyszłości z zaufaniem odnosić do polityki wschodnio-kresowej i sprawy wywłaszczenia, można też było żywić nadzieję, że niezadługo rząd rozpocznie energiczną akcję. Bynajmniej nie spodziewano się ostrego wystąpienia ministra Schorlemera przeciw związkowi, który wypowiedział mu wojnę.

Związek w najbliższych dniach na posiedzeniu głównego zarządu zajmie stanowisko wobec tego wystąpienia rządu i postanowi dalsze kroki oraz ogłosi rezolucję. W miarodawczych kołach związku przywięzywano zawsze wielką wagę do tego, aby błoga działalność związku dla obrony niemczyzny na wschodzie odbywała się zawsze w porozumieniu się z rządem i w utrzymaniu styczności z miarodawczemi osobistościami. Tem więcej trzeba ubolewać nad ostatniem zajściem, bo jasnem jest, że stanowisko zajęte przez ministra rolnictwa nie przyczyni się do utrzymania dotychczasowych sposobów działalności. Jeżeli związek mimo to będzie się starał w przyszłości iść ręka w rękę z rządem i mieć z nim styczność, to nie oznacza to bynajmniej, aby miał odstępować choćby na włos od swych zasad, które uważa za niezbędne dla wzmocnienia niemczyzny na wschodzie.

Z przyczyn głębszych nie można się oprzeć wrażeniu, że wahające się stanowisko rządu wywołane jest nie przyczynami polityki wewnętrznej rzeszy, lecz leżą ono poza jej granicami w Austrji“.

Wyprawa policji pruskiej
na Sokołów.

„Narodowiec“ donosi: W niedzielę miał obchodzić „Sokół“ w Gelsenkirchen-Bulmke uroczystość poświęcenia sztandaru. Zarząd postarał się poprzednio u policji o pozwolenie na otwartą zabawę. Na tę uroczystość zaproszone zostały miejscowe Towarzystwa. Jedynie obiad miał się odbyć w zamkniętem gronie za osobistemi zaproszeniami. Gdy po powrocie z kościoła zasiadło do wspólnego stołu coś około 40 druhów i ledwo orkiestra rozpoczęła przygrywkę, gdy naraz do zamkniętych drzwi poczęli się policjanci dobijać z tajnym policjantem Schekallą na czele i żądali wpuszczenia. Gdy im ze środka lokalu tego odmówiono, zagrozili, że sprowadzą pomoc. Jakoż nie trwało ani dziesięciu minut, gdy policjanci uzbrojeni prócz pałaszy w rewolwery w liczbie 20 umundurowanych, 3 tajnych z oficerem Neuem i wachmistrzem na czele wyrwali drzwi i przemocą wtargnęli do sali, rozpędzając siedzących przy stole. Ledwo, że prezesowi druhowi Garsztce pozwolono na pozbieranie napisów i innych przedmiotów. Policjanci nawet z publicznego lokalu restauracyjnego poczęli wszystkich usuwać, którzy mieli bądź to maciejówki na głowie, lub inne odznaki, bądź też czapki towarzyskie innych Towarzystw.

Jakkolwiek zebrani bardzo wzorowo wobec policjantów się zachowywali i spokojnie ustępowali, to jednak, rzecz naturalna, powstało ogólne oburzenie. Nawet Niemcy, którzy w znacznej liczbie się na ulicy zebrali, by przyglądać się niezwykłemu rozpędzaniu przez policję spokojnych „Sokołów“, dziwili się postępowaniu policji.

Policja nie zadowoliła się tylko rozpędzeniem zamkniętego zebrania, lecz na skutek telefonicznego rzekomo rozporządzenia rejencji zakazała nawet odbycia publicznej zabawy.

Wszystkim uczestnikom mającej się odbyć uroczystości nie pozostało nic innego, jak udać się z powrotem do domu.

Zarząd „Sokoła“ w Bulmke postanowił wysłać natychmiast skargę na policję w Gelsenkirchen do prokuratora o najście domu i nadużycie władzy. Tem więcej to czynić może, gdyż niedawno w podobnej sprawie zapadł wyrok, że policji nie wolno rozpędzać zamkniętych zebrań.

Ograniczenia posiadania ziemi
na Litwie i Rusi.

Z Petersburga donoszą:

Komisja wniosków prawodawczych rozpoznawała projekt ograniczenia posiadania ziemi w guberniach: wołyńskiej, kijowskiej i podolskiej. Ograniczenia dotyczą poddanych niemieckich i austrjackich tudzież mieszkańców Królestwa Polskiego. Referent projektu, październikowiec Janowskij, wypowiedział się za przyjęciem projektu. Poseł siedlecki Lubomir Dymsza zaś zaproponował odrzucenie projektu, dowodząc, że państwo nie może wojować z własnymi poddanymi. Tymczasem projekt ogranicza mieszkańców Królestwa Polskiego i stawia ich na równi z cudzoziemcami. Wówczas wiceminister Krzyżanowskij oświadczył, że rząd skłonny jest do wyłączenia części projektu, dotyczącej rdzennych mieszkańców Królestwa Polskiego. Tym sposobem ograniczenia posiadania ziemi w guberniach południowo-zachodnich nie będą dotyczyły rdzennych mieszkańców Królestwa Polskiego, lecz Niemców.

Krzyżanowskij oświadczył również, że rząd opracowuje i wkrótce przedstawi Dumie państwowej projekt, ochraniający gubernie zachodnie Królestwa Polskiego od kolonizacji niemieckiej. Oświadczenie to na żądanie posła Dymaszy wniesiono do protokółu komisji.

Korespondencja.

Z pod Pobiedzisk.

Kochany „Wielkopolaninie“!

W nr. 106 naszej gazety „Wielkopolanin“ wyczytałem wiadomość, że p. Grotowski w Bocincu sprzedał swe 70 morgowe gospodarstwo jakiemuś Brummowi z Bośni, czy zkąd tam sprowadzonego. Prawdą jest to niestety, lecz tem boleśniejsze, że nie pośredniczyła w sprzedaży „Mittelstandskassa“, lecz pan Burzyński szewc i pan Nowaczyk, stelmach. Zatem, szanowni panowie gospodarze, miejcie się na baczności przed tymi panami. Jeżeli prawdą ma być, że „Mittelstandskassa“ wchodziła w grę, to pp. B. i M. muszę być jej pomocnikami. Czytelnik z pod Pobiedzisk.

Konkurs „Prądu“
na katechizm.

Pragnąc przyczynić się do uczczenia jubileuszowego roku (1912) Piotra Skargi, który był w dziejach naszych przepotężnym i natchnionym rzecznikiem urobienia społecznego ducha obywatelskiego — ducha, wypływającego z zasad religji, niniejszem ogłaszamy konkurs na elementarny katechizm religji rzymsko katolickiej z jedną nagrodą niepodzielną wysokości rubli 1000 (tysiąc.)

Warunki konkursu są następujące:

Jako metodę przy opracowaniu przyjąć należy rozkład materjału wykładowego na rozdziały, stanowiące odrębną całość, przyczem każdy rozdział winien się składać z 3 następujących części:

1. Wyjaśnienie treści danego rozdziału w sposób zrozumiały dla umysłu dziecka. Wykład ten ma naprowadzić ucznia na kwestje zasadnicze, formułowane ściśle w części III ciej. Wskazać wzory w życiu Chrystusa. Przykłady objaśniające należy brać ze środowiska dobrze znanego tym, których się ma pouczyć.

Treść tego punktu będzie jednocześnie materjałem i przykładem metodycznym dla wykładającego.

2. Systematyczny szereg pytań, które zadawane kolejno dziecku, zmuszą

je do zastanowienia się nad zagadnieniami danego rozdziału, do wyrobienia pewnego swojego poglądu, do samodzielnego wypowiedzenia się. Pytania te mają pogłębić wykład i sprawdzić jego zrozumienie przez ucznia; mają ułatwić wszechstronne rozpatrzenie przedmiotu i zmusić dziecko do syntetycznego ujęcia zagadnień danego rozdziału.

Uwaga: Obie części zostaną złożone w książce drobnemi czcionkami.

3. Sformułowanie jasne i dokładne zasad dogmatów wiary, omawianych w częściach poprzednich ściśle według nauki Kościoła, poparte, w miarę potrzeby, przytoczeniami słów Pisma św.

Pierwsza część każdego wykładu ma przeto dostarczyć dziecku materjału do rozumowania i odczucia, — druga przez pytania ma kierować jego rozumowaniem i pobudzić do uświadomienia sobie pewnych uczuć, — trzecia ma wreszcie tylko właściwie ściśle formułować to, co dziecko już samo odczuło, zrozumiało i po swojemu, językiem dziecinnym, wypowiedziało.

Rozmiary pracy konkursowej winny obejmować 4 arkusze druku zwykłej 16 stki.

Z pomiędzy istniejących elementarnych katechizmów, pomimo braków, najbliższy zamierzonemu celowi jest może: „Katechizm rzymsko-katolicki do początkowej nauki dziatek", ułożony przez X. * (Lwów, 1877). System układu poleca się uwadze biorących udział w niniejszym konkursie.

Termin ostateczny nadesłania prac 1 czerwca 1912 roku.

Prace konkursowe przepisane na maszynie, winny być zaopatrzone godłem, które ma się również znajdować na zapieczętowanej kopercie, dołączonej do rękopisu, a zawierającej imię, nazwisko i adres autora.

Wydawnictwo „Prądu" zastrzega sobie prawo pierwszeństwa druku nagrodzonego katechizmu, po uprzedniem zatwierdzeniu przez władze duchowne.

Prace nadsyłać należy pod adresem redakcji „Prądu", Warszawa, Warecka 10.

Sąd konkursowy stanowią: X. dr. Jerzy Matulewicz, prefesor Akademji Duchownej w Petersburgu, X. Jan Gralewski, Cecylia hr. Plater-Zyberkówna i dyr. Władysław Wóycicki.

Redakcja „Prądu".

W sprawie funduszu śp. dr. R. Szymańskiego.

Chcąc zamknąć z dniem 1 lipca składki na rzecz funduszu stypendjalnego imienia śp. dr. Romana Szymańskiego, Komitet niżej podpisany podaje do wiadomości, że fundusz ten wynoszący 6328,14 mk., złożony jest w Banku Przemysłowców w Poznaniu. Suma ta, jako fundusz, mający być żywym pomnikiem dla zasług Zmarłego, jest zbyt małą, ażeby stósownie do uchwały powziętej na pierwszem plenarnem zebraniu z odsetek funduszu mogła pobierać zapomogi kształcąca się młodzież rzemieślnicza. To też tuż przed zamknięciem rachunków po raz ostatni odzywamy się do społeczeństwa naszego, nad którego uświadomieniem i odrodzeniem śp. dr. Szymański przez całe swe życie gorliwie pracował, a zwłaszcza do tych, którzy dotychczas obowiązku swego względem Zmarłego nie spełnili, z usilną prośbą, aby jeszcze teraz fundusz licznemi zechcieli zasilać składkami.

Wyrażamy przytem nasze ubolewanie, że społeczeństwo tak mało zainteresowania okazało dla pamięci Zmarłego. Ziemiaństwo nieomal całkiem powstrzymało się od składek, a niestety i sfery mieszczańskie również grzeszyły dziwną obojętności tak dla pamięci Zmarłego, jak i szlachetnego celu. Jednocześnie wzywamy wszystkich, którzy otrzymali listy składkowe, a ich dotychczas jeszsze nie zwrócili, aby je niezwłocznie na ręce skarbnika komitetu odesłać zechcieli.

Komitet:

Stefan Chociszewski, Kaźmierz Krajna, prezes. sekretarz.

Dr. Bronisław Szulczewski, skarbnik Stary Rynek 59|60.

Prof. dr. Drygas. Teodor Krause. Ludwik Miklaszewski. Stan. Offierski. Jan Paczkowski.

Wiadomości polityczne.

Niemcy. Berlin 12 maja. (Z parlamentu). Dalszy ciąg obrad nad ordynacją ubezpieczeniową. W dyskusji nad sprawą kas chorych przemawiał nas poseł p. **Kulerski.**

— Berlin 12 maja. (Z sejmu). W dyskusji nad łączeniem się gmin w związki celowe zabrał głos imiemiem Koła nasz poseł p. **Sas-Jaworski.**

— W Heidelbergu odbywa się zjazd kupiectwa niemieckiego, jest to równocześnie 50 lecie tych zebrań. Przewodniczy zjazdowi poseł Kämpf.

Z zaboru rosyjskiego. (Skazanie rosyjskich łapowników.) Warszawa. Izba sądowa po kilkodniowych rozprawach wydała wyrok w sprawie kierownika szkoły dla telegrafistów przy warszawskim urzędzie telegraficznym, Jefremowa i nauczyciela gimnazjalnego, Bluma, pociągniętych do odpowiedzialności przez senatora Neudhartha za łapówki, pobierane przy wydaniu świadectw z ukończenia tej szkoły. Jefremow skazany został na pozbawienie wszystkich szczególnych praw i przywilejów, półtora roku rot aresztanckich i 960 rubli grzywien. Blum skazany został na pozbawienie wszystkich szczególnych praw i przywilejów, rok rot aresztanckich i 1,600 rubli grzywien.

Rosja. Petersburg. Onegdajsza mowa Stołypina, wygłoszona w Dumie, wywarła bardzo niekorzystne wrażenie. Stołypin starał się w tej mowie bronić swojego stanowiska w sprawie ziemstw. Przy końcu przemówienia, gdy Stołypin twierdził, że jego postępowanie przyczyniło się do wzmocnienia idei konstytucyjnej, powstał w Dumie ogólny śmiech.

— Petersburg. Po kilkugodzinnej dyskusji, która trwała do godziny wpół do 3 rano, Duma 202 głosami przeciw 82 uchwaliła następujący porządek dzienny, postawiony przez październikowców. „Duma widzi w przedłożeniu do najwyższej sankcji uchwały Rady ministrów o zaprowadzeniu ziemstw w sześciu guberniach zachodnich przekroczenie § 87, a zatem wykonanie aktu nielegalnego i uważa oświadczenie prezydenta ministrów za niewystarczające".

— Kijów. Pet. Ag. tel. donosi: Generał-gubernator wydał rozporządzenie, które pod karą grzywny 500 rb., względnie 3 miesięcznego aresztu, zakazuje bez poprzedniego pozwolenia urządzania polskich procesji religijnych z innych gubernji. Tak samo zakazane jest urządzanie takich procesji dla uczczenia pamięci osobistości i wypadków, których uczczenie nie jest przewidziane w kościele katolickim, dalej wywieszanie i obnoszenie chorągwi w kolorach narodowych i w końcu rozdawanie pism i wygłaszanie mów o charakterze religijnym.

— Petersburg. „Nowoje Wremia" donosi, że niedawno wezwano do Petersburga administratora dyecezji wileńskiej, X. Michalkiewicza, żądając od niego wyjaśnień, dlaczego w kościołach rzymsko-katolickich dyecezji wileńskiej w dzień rocznicy uwłaszczenia włościan wygłoszono kazania w języku polskim, a nie rosyjskim. X. Michalkiewicz odpowiedział, że kazania te wygłoszono bez jego rozkazów, z własnej inicjatywy duchowieństwa. Kazania w języku polskim były wygłoszone w parafjach polskich. Wyjaśnienia te uznano za dostateczne.

Austrja. Wiedeń. Kobiety wiedeńskie zamierzają rozpocząć akcję przeciw drożyźnie. Akcja ta ma się zwracać głównie przeciw traktatom handlowocłowym i domagać się otwarcia granicy. Na posiedzeniu „Centrali agrarnej" w Wiedniu wystąpił przeciw akcji kobiet wiedeńskich głośny agitator agrarny Hohenblum. „Panie te — powiedział Hohenblum — chcą kosztem agrarjuszów zaoszczędzić jak najwięcej pieniędzy, aby sobie mogły kupić jeszcze większe kapelusze. Jeżeli pójdzie tak dalej, to my zmobilizujemy kobiety agrarjuszki przeciw kobietom wiedeńskim.

— Lubiana. W gminie St. Michael wybuchła rewolta chłopska. W gminie tej przeprowadzono liczne egzekucje podatkowe. Chłopi stawiali opór. Wysłano zatem do tej wsi żandarmów, przeciw którym wyruszyli chłopi uzbroiwszy się w siekiery, kosy, widły i t. p.

— Praga. „Nar. Listy" donoszą z Wiednia: Ministerstwo wojny postanowiło zakupić 60 aeroplanów dla celów wojskowych.

Francja. Paryż 12 maja. Dziś rozpoczyna się proces przeciw 19 burmistrzom, którzy w czasie rozruchów w Bar-sur-Aube wzbraniali się w czasie protestu przeciw wyłączeniu departamentu Aube rozwieszać ogłoszenia o spisie ludności.

Sprawy Kościoła. Choroba papieża. „Daily News" donosi z Rzymu, że w otoczeniu papieża stan jego zdrowia wywołał w ostatnich dniach wielkie zaniepokojenie. Papież upada na siłach. Reumatyzm bardzo mu dokucza. Jeden lekarz stale przebywa przy papieżu.

Portugalja. Z Lizbony donoszą, że komisja zajmująca się sprawdzeniem, ile z funduszów państwowych pobrała rodzina królewska zaliczek, stwierdziła, iż królowi Karlosowi wypłacono 17 miljonów kor. Obecnie komisja bada zaliczki królowej wdowy Amalji, księcia Oporto i królowej Marji Pii. Rząd zamierza potrącić sobie te zaliczki z prywatnego majątku króla Manuela w rocznych ratach.

Belgja. Bruksela. Klerykalni urządzili wielkie demonstracje przeciw Fallieresowi. W przyjęciach, na cześć Fallieresa urządzonych, nie wziął udziału ani nuncjusz, ani episkopat.

Ameryka. Waszyngton. Senat odrzucił wniosek, wzywający Stany Zjednoczone do natychmiastowej interwencji w Meksyku.

Wiadomości z blizka i z daleka.

Poznań, dnia 13 maja 1911.

Uczmy dzieci czytać i pisać po polsku!

* **Odezwa.** Żłóbki Bractwa Kwestarskiego, które od lat kilkunastu służą społeczeństwu, pracują wśród trudnych nieraz warunków, rzadko apelując do dobroczynności publicznej. Jeśli dziś na tej drodze przedstawiają swą pokorną prośbę o przyjście im z pomocą, to zmusza je do tego potrzeba przeprowadzenia niektórych reform i ulepszeń i powiększenia liczby dzieci, które ich opieki potrzebują. — Z dzieci wyrastają ludzie — z dzieci, zaniedbanych w dzieciństwie, chowanych w bezsłonecznych mieszkaniach na opiece niewiele starszego rodzeństwa, wyrastają ludzie fizycznie słabi, niezdolni do pracy, często okaleczeni. Zapełniają potem szpitale i domy kalek i są dla społeczeństwa nietylko ciężarem, lecz i wyrzutem sumienia. Przyjdźmy więc w pomoc ubogim matkom, które pracować muszą z nieustanną troską o swe bez dozoru zostające dziecko, przyjdźmy w pomoc biednym dzieciom, pozbawionym matczynej opieki i choćby najmniejszym datkiem przyczyńmy się do rozwoju Żłóbków.

Zarząd Komisji Żłóbkowej.

Paulina Cegielska przewodnicząca — Klara Paczkowska sekretarka

Walerja Jagielska skarbniczka.

Datki na cel powyższy przyjmuje redakcja naszego pisma.

57)

Tajemniczym śladem.

Powieść z francuskiego.

(Ciąg dalszy.)

— Oto pyszna, realna wiadomość dla mnie — szepnął des Aguets do Owidiusza. — Rozpocznę artykuł słowami: „Niech nikt nie utrzymuje, że nie ma już wielkich dam na świecie. Wczoraj, w jednym z pierwszorzędnych salonów przedmieścia Saint-Germain..."

Wejście panny Kamilli de Meyrins i panny Andrei François, zwabionych głośnemi wybuchami śmiechów, przerwało improwizację dziennikarza, który niby Prometeusz szarpany przez swego sępa, żył ciągle podwójnem życiem.

Lucjan de Presmenil postąpił zaraz naprzeciw Kamilli, złożył jej głęboki ukłon, zamienił kilka słów z panią de Meyrins i panną Andreą, poczem odprowadził hrabinę do krzesła, obok margrabiny.

Kamilla czuła, że się pomimowoli rumieni pod spojrzeniami Lucjana, o którego obecności nie wiedziała nic przed wejściem do salonu.

— No cóż, kochane panienki, nagadałyście się do woli? — zapytała pani de Voudieres — Andreo, drogie dziecię, siadaj no tu przy mnie i powiedz mi, jak się czujesz dziś wieczór?

— Dziękuję... lepiej.. proszę pani — odpowiedziała nauczycielka, prześlicznie brzmiącym głosem.

— Wiesz co, że ona coraz piękniejsza, — szepnął Owidiusz, pochylając się do ucha de la Gardiniera i pożerając Andreę oczami.

— Ostrożnie! — odparł Armand — bo powiem Coeur de Chene, że coś za bardzo jakoś czule zerkasz na panienki skromne i wykształcone, a wiesz, że Joanna nie odznacza się tak bardzo obu temi przymiotami.

— Dziwna rzecz moi panowie, wtrącił des Aguets, zdaje mi się, że znam to prześliczne dziecko, a jednak pierwszy raz mam je honor widzieć. Wszak to ta, której ojca... nieprawdaż?

— Tst! ciszej des Aguets. Wszyscy tu starannie unikają potrącania o straszny cios, jaki w pannę Andreę ugodził, każdy szanuje boleść biednej sieroty.

— Czem się bardziej jej przypatruję, tem większego nabieram przekonania, że ją gdzieś widziałem.

— Chyba u św. Tomasza z Aquinu, bo gdzieindziej z pewnością nie mogłeś jej był spotkać, od trzech miesięcy panna Andrea ani na krok nigdzie nie wychodziła.

— Dziwna rzecz, prawie niepodobna jednakże, abym się mylił, — szepnął des Aguets i dodał: — A czy nie wiecie co o pierwszych wynikach śledztwa prowadzonego przez pana de Presmenil?

— Mój kochany — odparł Owidiusz, jeżeli chcesz się czego w tym względzie dowiedzieć, udaj się wprost do Lucjana... może ci co powie.

— Nie mogę sobie pozwolić na taką niewłaściwość, chociaż jednak uwaga publiczna jest w tej chwili zajętą wyłącznie sprawą Troppmana, chociaż ona wyłącznie zajmuje także wszystkich kolegów moich, ja interesuję się każdym szczegółem zbrodni przy ulicy Kanoniczek i od dziś, skoro miałem szczęście spotkać córkę ofiary, śledzić będę zawzięcie przebieg tajemniczego dramatu i pierwszy informować o nim publiczność.

W drugim końcu salonu grupa złożona z czterech kobiet i pana de Presmenil, zachowywała głębokie milczenie.

Sędzia śledczy mówił z cicha i słuchany był z natężoną uwagą.

Lucjan wybadawszy poprzednio hrabinę, czy nie podejrzewa prawdziwego pochodzenia Andrei, zadał teraz to samo pytanie samej wprost nauczycielce.

Ani pierwsza, ani druga, nie były w stanie dać mu odpowiedzi zadawalającej.

Obie jednakże odepchnęły podejrzenia sędziego, co do tożsamości ofiary z ulicy Kanoniczek.

Pan de Presmenil oświadczył wtedy hrabinie, że czytanie testamentu odbędzie się nazajutrz o dziewiątej i że obecność panny Andrei będzie przy czynności tej konieczną.

Za kilka godzin ujawnionem zostanie zatem rzetelne nazwisko młodej nauczycielki i jednocześnie odsłoni się rożek zasłony pokrywającej dziwną tę tajemnicę.

Andrea nie dawała wiary przypuszczeniom młodego sędziego, była jednakże uderzoną także temi dwoma literami: H. C., wypisanemi na ostatniej woli ojca, w biurku jego znalezione.

Szczegół ten nasunął jej uwagi tysiące.

Rozumiała, że się pracą swoją po nad swój stan wybiła, ale odgadywała instynkownie coś, co ją często zastanawiało.

Bo rzeczywiście, ileż razy przychodziło jej na myśl, iż jest wyższą po nad skromne urodzenie swoje!...

Czuła w sobie jakieś wyższe pragnienia i uczucia, jakieś gusta niepojęte, które napróżno zwalczać usiłowała.

Zanadto była inteligentną, za dobrą była, ażeby się rumienić miała za stanowisko swoje, ale skryta jakaś nadzieja — wspólna wielu młodym imaginacjom — napełniała ją wiarą, że i swojem urodzeniem godną była tego, którego w tajemnicy ubóstwiała i przez którego ubóstwianą była.

Teraz wydawało jej się, iż jej przywidzenia ziścił wypadek okrutny.

No, ale cóżby jej z tego przyszło, skoro Gaston zapomniał o niej.

Serce pękało biednej dziewczynie na myśl, że zniknie przeszkoda dzieląca ją od młodego oficera marynarki w chwili, gdy jego obojętność i zapomnienie taką pomiędzy niemi wytworzyły przepaść.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

* **Biuro Związku Narodowego** znajduje się przy ulicy Dolnej Wałowej nr. 1 na I piętrze. Biuro jest otwarte we wszystkie dni powszednie z wyjątkiem soboty od 4—5 po południu.

Walery Łebiński,
Główny sekretarz Związku Narodowego.

* **Biuro „Straży"** znajduje się przy ulicy Rycerskiej nr. 12 na wysokim parterze. Biuro jest otwarte od godz. 12—2 w południe i od 5 i pół do 6 i pół wieczorem. Telef. nr. 1640.

Dr. F. Schroeder, ul. Rycerska 2.

* **Lecznica bezpłatna.** Tow. społeczno-hygienicznego przy ul. Rycerskiej nr. 28 otwarta codziennie od pół 9 do pół 10 rano choroby skórne i pęcherza i choroby (wewnętrzne) oraz od 2—3 po południu (choroby dziecięce i kobiece.)

Dr. Adam Karwowski, sekretarz.

* **W kasie oszczędności** Banku Przemysłowców w Poznaniu wpłacona w kwietniu r. b. 1718474,03 mk. a wypłacono 1553833,97 mk., od 1 stycznia r. b. wpłacono 6873748,37 mk. a wypłacono 6564276,22 mk, stan obecny na 1. 5. jest 25551140,41 mk., przed rokiem było 22382720,08.

* **Z prowincjalnego komitetu wyb.** Ze składką za rok 1908 zalegają powiaty: Bydgoski i skwierzyński.

Ze składką za rok 1909 zalegają powiaty: Bydgoski, chodzieski, kożmiński, odolanowski, poznański wschodni, skwierzyński, śmigielski i wyrzyski.

Składkę za r. 1910 wpłaciły powiaty leszczyński, śremski, żniński, wschowski, wągrowiecki, strzeliński, ostrzeszowski, gostyński, jarociński, wrzesiński i poznański zachodni, babimojski i rawicki

Składkę za rok 1911 wpłaciły powiaty strzeliński, żniński i babimojski.

Prowincjalny komitet wyborczy.
M. Więckowski, skarbnik,
ul. Teatralna nr. 6.

* **Poznań.** Msza św. na intencją jubileuszu 25-letniej pracy zawodowej akuszerki pani Thielmann odbędzie się o godzinie 9 u Fary jutro w niedzielę.

— Strejk w młynie Herzoga na Grobli zakończony i pracę podjęto na nowo.

— Miejska kasa oszczędności, jak już donosiliśmy, urządziła dla swych deponentów losowanie premji. Chcący w losowaniu brać udział dopełnić muszą pewnych warunków, o które dowiedzieć się mogą na miejscu. Do udziału w losowaniu zgłosiło się 1577 osób. Zarząd miejskiej kasy oszczędności przedłużył ostateczny termin zgłoszeń do 30 czerwca rb. Zwracamy uwagę na odnośne ogłoszenie.

— Wczoraj wieczorem przechodziła nad miastem naszem krótkotrwająca burza z grzmotem i błyskawicą, nie poczyniwszy w mieście i okolicy — o ile nam wiadomo — żadnej szkody.

* **Komisja kwaterunkowa** poznańskiego „Sokoła", zajmująca się rozlokowaniem gości, przybywających na srebrny jubileusz naszego Gniazda, zwraca się na tej drodze do właścicieli kamienic, mających próżne lokale, oraz do wszystkich obywateli, którzyby zechcieli przyjąć gości naszych bezinteresownie, lub za małą opłatą, by raczyli zawiadomić o tem ustnie lub kartą pocztową sekretarza komisji kwaterunkowej druha Kargego (ul. Nowa 7|8.) Zjazd na jubileusz nasz zapowiada się dość licznie, tak, iż musimy zaapelować do gościnności naszego obywatelstwa. Z wdzięcznem sercem przyjmiemy także datki na ewentualne odszkodowanie za płatne kwatery. Czołem!

Komitet jubileuszowy.

* **Konkurs** ogłoszono nad majątkiem właściciela handlu cygar, Feliksa Czyżykowskiego w Poznaniu przy ul. Półwiejskiej nr. 38. Zawiadowca kupiec Ernest Koblitz przyjmuje zgłoszenia do 30 maja rb.

* **Zwracamy uwagę** na ogłoszenie ogrodu „San Domingo" (wł. Feliks Stanikowski) ul. Dębińska 3, w którym odbywają się koncerta ranne.

* **Pan Władysław Hedinger** syn pana Henryka Hedingera, dyrektora banku, uzyskał na wydziale ekononomicznem Wszechnicy Monachijskiej stopień doktorski, magnacum laude, za pracę doktorską: „Handel zbożem w Prowincji poznańskiej od roku 1888—1910."

* **Sprzeniewierzenie w banku niemieckim.** Z Koblencji donoszą, że w filji „Mittelrhein. Bank" aresztowano urzędnika, który w ostatnich 2 latach sprzeniewierzył 100 tys. mk.

* **Przemytnik.** W okolicy Hulczyna pewien mieszkaniec przemycić chciał przez granicę austrjacką 19 pudełek zapałek austrjackich. Został jednak przychwycony i zapłacić musiał 32 mk. kary.

* **Witkowo.** Gospodarz Gaj z powiatu gnieźnieńskiego nabył na subhaście 52-morg. posiadłość kolonisty Krausego w Mąkownicy za 13,100 mk.

* **Strzelno.** W Gaju skutkiem wadliwości komina spłonął dom mieszkalny właściciela Kubiaka

* **Szczególne samobójstwo.** W pewnem miejscu wycieczkowem pod Piłą pokochała się ładna młoda panienka w równie przystojnym młodzieńcu. Panna wyraziła życzenie, by ich ślub odbył się jeszcze w maju rb., na co młodzieniec ze względu na młody wiek swój nie chciał przystać. Wobec tego postanowiła panna odebrać sobie życie, a młodzieniec oświadczył gotowość towarzyszenia jej w śmierci. Wybrali się do lasku, młodzieniec zabrał ze sobą nabity poprzednio rewolwer. Przybywszy na miejsce, gdzie miał się odbyć straszny czyn, młodzieniec podał broń kochance, aby wpierw doń wystrzeliła, a następnie do siebie. Strzał padł, młodzieniec upadł nieżywy. Panna zamiast wymierzyć do siebie, rzuciła broń — i w nogi do miasta. Jakie było jej przerażenie, gdy na ulicy spotkała „zastrzelonego." Rozsądniejszy od panny młodzieniec nabił rewolwer ślepym nabojem, aby kochance raz na zawsze wybić z głowy myśli samobójcze.

* **Kępno.** W Słupi wybuchła pryszczyca; z tego powodu zniesiono na nieograniczony czas wszelkie targi na bydło w całym powiecie. — W Drożdżynach spłonął doszczętnie dom robotniczy.

* **Śmierć o tabliczkę czekolady.** O kawałek czekolady założył się w Głogowie pewien kadet, że zje 13 talerzy zupy. Zachorował ciężko i musiano go umieścić w domu chorych, gdzie podobno już umarł.

* **Pod kołami pociągu.** Z Międzyrzecza donoszą, że w środę rano w oddaleniu pół mili od miasta przejechał pociąg powózkę rzeźnika Robitzka i rozbił ją w kawałki. Siedział w niej tylko uczeń Rau, który odniósł znaczne uszkodzenia, a konie musiano dobić Wypadek spowodowany został w skutek tego, że w miejscu tem nie ma barjery.

* **W Bytomiu** na Górnym Śląsku zamordował onegdaj stróż domowy 32-letni Stroiński swoją żonę Str. jest nałogowym pijakiem i stroni od pracy; kilkakrotnie już odsiadywał karę więzienia. Przeciął on swej ofiarze arterje krwionośne. Morderstwo zauważono dopiero po południu. Obok zwłok siedziało płaczące dziecko. Morderca zbiegł, lecz później oddał się sam w ręce policji.

* **Z ruchu zarobkowego.** Berlin. Zanosi się na walkę zarokową w przemyśle skórnym.

* **Pojedynek.** Onegdaj rano odbył się w okolicy Berlina pojedynek pomiędzy pozasłużbowym oficerem i malarzem Wilhelmem v. Gaffronem a baronem v. Richthofenem, oficerem rezerwy drugiego pułku ułanów. Strzelano na odległość 15 kroków aż do niezdolności jednego z przeciwników do dalszej walki. Przy drugim strzale padł Gaffron, raniony w piersi. Odwieziony do lazaretu, niebawem umarł Przyczyną pojedynku była kwestja finansowa.

* **Znowu morderstwo kobiety** w Berlinie. Pod Treptowem wydobyto ze Szprewy nogę kobiety, uciętą gładko. Wdrożono śledztwo celem stwierdzenia, czy zachodzi nieszczęśliwy przypadek, czy też zbrodnia.

* **Czarna ospa** w Frankfurcie n. Odrą. Do lazaretu w Frankfurcie n. O. odstawiono onegdaj pewną służącą, która, jak rewizja lekarska stwierdziła, zachorowała na czarną ospę. Odłączono ją od innych chorych i zarządzono środki ostrożności.

* **Straszna zbrodnia.** W miasteczku Raśnie w powiecie czausowskim (Rosja) zamordowano właściciela piwiarni, a żonę jego ciężko poraniono. Dla zatarcia widocznie śladów zbrodni mordercy podpalili sklep. Zginęło 11 osób.

* **Polska fabryka zapałek** w Królestwie. W ubiegłą niedzielę odbyło się poświęcenie i otwarcie pierwszej w Królestwie udziałowej fabryki zapałek, w Mszczonowie pow. błońskiego. Jest to zarazem pierwsza fabryka, złożona wyłącznie przez Polaków.

* **Szczepienie szkarlatyny.** Paryż. W akademji nauk prof. Miecznikow zakomunikował o wynikach pomyślnych szczepienia szkarlatyny małpom, dokonanego w instytucie Pasteura przez doktorów Landsteinera i Levadi'ego.

* **Pożar podczas przedstawienia** wybuchł w teatrze „Empire Palace" w Edynburgu w Szkocji. Pożar powstał na scenie, przyczem palące się przybory nie dopuściły do zupełnego spuszczenia kurtyny i dym zapełnił cały teatr. Nader liczna publiczność mimo to zachowała się spokojnie i bez popłochu opuściła teatr. Ogólnie sądzono, że nikt nie zginął, jednakowoż dnia następnego znaleziono 8 zwłok, i to dwojga dzieci, murzyna, dwóch muzykantów, robotnika teatralnego. Znaleziono też zwłoki aktora obok konia, z którym występował. Wybiegł on szczęliwie z palącego się budynku, lecz potem wrócił się po konia i psa i zginął w płomieniach. Aktorki niektóre ukryły się w swych garderobach. Płomienie nie dosięgły ich, lecz kilka udusiło się od dymu. Ocaleli tylko ci, którzy na widok płomieni w kostjumach, tak jak stali, wybiegli na ulicę.

* **Buffalo.** Jubileusz pisma amerykańsko-polskiego. Dziennik „Polak w Ameryce," wychodzący w Buffalo, obchodził jubileusz 25-letniej rocznicy swojego założenia. Z początku wychodził jako tygodnik, później zamienił się w dziennik. „Polak w Ameryce" przez ten czas rozwinął żywą działalność publicystyczną, służąc w najlepszej wierze sprawie publicznej. Obszerny numer jubileuszowy „Polaka w Ameryce" zawiera na czele błogosławieństwa od polskiego biskupa X. Rhodego w Chicago i od przemyskiego biskupa X. Pelczera, tudzież życzenia od H. Sienkiewicza, poczem idzie szereg artykułów okolicznościowych.

* **Kalendarz.** Niedziela 14 maja: Krystjana i Bonifacego. Wschód słońca o godzinie 4 minut 09, zachód o godzinie 7 minut 44.

— Poniedziałek 15 maja: Zofji męczennicy.

Urząd stanu cywilnego.

Poznań, 10 i 11 maja 1911.

Zapowiedzie:

Robotnik Stanisław Hałupka z Stanisł. Bażant. Mularz Nepomucen Krysiak z Fran. Swigoń. Książkowy Wład. Ruszczyński z Marją Kaniastą. Robotnik Franc. Jus z Agn. Nowakowską. Siodlarz Józef Czyż z Antoniną Zabińską. Mularz Adam Wierzbicki z Petronelą Stachowiak. Robotnik Władysław Schubert z Rozalją Krzysztofiak. Kowal Józef Doliński z Walentyną Weber. Kupiec Antoni Bartkowiak z Jadwigą Borowicz. Robotnik Władysław Nowak z Weroniką Banaszkiewicz. Prakt. lekarz dr. med. Fryc Schünke z Marją Krantz.

Śluby:

Robotnik Jan Herbrich z Almą Rumpe. Robotnik Michał Targosz z Marjanną Kałek.

Urodziny:

Syna: Robotnik Feliks Kamiński. Robotnik Michał Czerwiński. Portjer Marcin Jeneralczyk. Pomocnik malarski Wincenty Wojciechowski. Konwisarz Ignacy Kryszczyński. Mularz Ewald Lange.

Bliźnięta: 2 chłopców: Kupiec Jarosław Rozmarynowicz.

Córkę: Radzca rej. dr. jur. Frank Moldehnke. Robotnik Franciszek Wilkowski. Ślusarz Władysław Nitschke. Mularz Fryderyk Doil. Drukarz G. Müller. Niez. H. S. G. Robotnik Melchjor Kruszona. Mularz Anastazy Hennig. Przodownik Augustyn Neumann. Stróż latarń Jan Kałdoński. Monter Antoni Olejniczak. Służący handlowy Wincenty Kowalczyk. Niez R.

Umarli:

Wdowa Paulina Bergmann z d. Gradenwitz 82 l. Hildegard Lohser 1 miesiąc. Inspektor pocztowy Jerzy Klein 40 l. Willi Eggers 22 l. Marjanna Bagrowska z domu Ligocka 37 lat. Petronela Chraplak z d. Firlej 24 lata. Fryzjer Waldemar Zehbe 32 l. Kapitalista Leon Barcikowski 84 l. Mularz Juljusz Ossig 69 l. Apolonja Wojnieszczak z d, Ruczyńska 44 l. Stefania Czerwińska 8 mies. Emilja Leitloff z domu Hirsch 79 l. Stróż domowy Henryk Schulz 58 l. Marjan Szyguła 4 mies. Wdowa Wilhelmina Wende z d. Hoffman 75 l.

Ruch w Towarzystwach.

Zebrania odbędą się:

— Tow. stelmachów w poniedziałek o g. 8 i pół w lokalu p. Różańskiego przy ul. Strzeleckiej.

— Tow. Przemysłowców w Poznaniu w poniedziałek o g. 9 na sali Domu katolickiego.

— Tow. polsko-katol. Terminatorów pod wezw. św. Alojzego w niedzielę o g. pół do 3 w domu św. Józefa.

— „Wyzwolenie", Tow. zupełnej wstrzem. od napojów alk. parafji archikatedralnej w niedzielę o g. 6 na salce parafjalnej.

— Filji Stolarzy ZPZ. na Wildzie w poniedziałek o g. 8 w lokalu p. Golana.

— Tow. pszczelarzy na Trzemeszno i okolicę ze zwiedzeniem pasieki p. Tichmanna w Trzemesznie w niedzielę 28 bm. o g. 2 w lokalu posiedzeń p. Priebego.

Od Redakcji.

— Pod lit. M. W. z Zaj. Szkoła dla służących jest w Wrocławiu. Bliższe warunki będzie panu mógł dać pan Olszewski, Poznań, ul. Wiktorji 17. Prosimy się powołać na nasze pismo.

Wiadomości handlowe.

Poznań, dnia 12 maja rb.

Ceny zbożowe giełdy poznańskiej, notowane przez Patronat Związku Spółek (Sekretarjat dla „Rolnika").

	towar wyborowy	średni	podlejszy
Pszenica	100	192	188
Żyto	162	157	149
Jęczmień	169	155	143
Owies	170	165	161

(Wszystko za 1000 kg. netto franko Poznań.

Poznań, dnia 12 maja 1911 r.
(Urzędowe notowania miejskiej komisji targowej na targu zbożowym).

Za 100 kilogramów:

	towar piękny	średni	podlejszy
Pszenica	12,80	19,20	18,8
Żyto	16,20	15,70	14,90
Jęczmień	16,90	15,50	14,38
Owies	17,00	16,50	16,1

Targ miejski na bydło. (Sprawozdanie urzędowe.) Poznań, 12 maja

Spędzono lub zwieziono:
59 sztuk bydła rogatego
431 „ świń
207 „ cieląt
15 „ owiec

Razem 702 sztuk zwierząt.

Płacono za 50 kilgr. wagi żywej

Woły.

d) mało pasione, każdego wieku	29—33
e) pełnomięsne, młodsze	—

Buhaje.

b) pełnomięsne, utuczone, najprzedniejsze krowy najwyżej 7-letnie	37—40
c) średnio pasione młodsze i dobrze pasione starsze	31—35
d) mało pasione	—

Jałowice i krowy.

a) starsze, pasione krowy i mniej rozwinięte młodsze krowy i jałowice	32—35
d) średnio pasione krowy i jałowice	28—30
e) mało pasione krowy i jałowice	20—25

Cielęta.

a) najwyborowsze cielęta utuczone	90—95
b) najwyborowsze cielęta utuczone i nie odsadzone	50—62
c) średnie cielęta utuczone i nie odsadz.	50—55
d) pośledne cielęta nie odsadzone	42—47

Owce.

b) starsze skopy utuczone i młodsze owce utuczone	26—46
c) średnio pasione skopy i owce (brak)	30

Świnie.

a) przeszło 3 centnary żywej wagi	42—43
b) pełnomięsne przeszło 2 i pół ctn. ż. w.	38—42
c) pełnomięsne przeszło 2 ctn. żyw. wagi	36—40
d) pełnomięsne do 2 centn. żywej wagi	35—38
e) mięsne	32—35
f) maciory	32—38

Interes był spokojny. — Targ opuszczony.

Poznań, dnia 12 maja rb.
(Urzędowe sprawozdanie targowe miasta Poznania podług zestawienia policyjnego).

Inne artykuły:		Cena najwyższa	najniższa	przeciętna
		m.	m.	m.
Słoma siepkowa za 100 kg.		5,00	4,90	4,50
Siano	„	6,00	5,00	5,5
Groch żółty do gotowania		—,20	—,18	—,2
Groch biały do gotowania		—,30	—,25	—,3
Soczewica		—,50	—,30	—,3
Ziemniaki		4,00	3,60	4,00
Masło za 1 kg.		2,80	2,40	2,8
Jaja za kopę		4,0	3,20	3,6
Mleko za litr		0,20	0,18	0,1
Wołowina	od kulki za 1 kg.	1,90	1,70	1,8
	od łopatki	1,70	1,40	1,5
	od brzucha	1,50	1,40	1,4
Cielęcina	od kulki	1,90	1,60	1,8
	od łopatki	1,70	1,50	1,6
Skopowina	od kulki	2,00	1,70	1,8
	od łopatki	1,80	1,50	1,7
Wieprzowina	od kulki	1,60	1,40	1,5
	od łopatki	1,60	1,40	1,5
	głowizna i nogi	0,80	0,60	0,7
	sadło	1,30	1,20	1,2
	szynka wędz.	2,60	2,2	2,3
	słonina	1,60	1,40	1,6
Konina		3,60	0,40	0,8

Bydgoszcz, 11 maja — (Sprawozdanie Izby handlowej). Pszenica niezm., miejscowa bez zaurzonki biała pszyn. 130 funt. holenderskiej wagi 203 mk., tak samo pszna 199 mk. — pośledne gatunki niżej notowania. — Żyto niezm., dobre, zdrowe 123 funtów holenderskiej wagi 140 mk., 121 funtów wagi 138 mk., lżejsze gatunki 000—000 marek. — Jęczmień dla młynarzy 142—143 marek. — Jęczmień dla browarów 151—160 mk., najpiękniejszy nad notowania. — Groch nominalnie. — Owies 145—156 marek. Ceny loco Bydgoszcz.

Jeżeli

oszczędność jest główną podstawą dobrobytu tak pojedyńczej jednostki jak całego społeczeństwa, to z zasady należy nam unikać wszelkich niepotrzebnych wydatków. Kto więc nie chce pieniędzy wydawać na próżno i opłacać ciężkiego podatku za zbyteczny luksus, jeżeli nie ma tyle siły wyzbyć się nałogu palenia papierosów, to niechaj używa gatunki zamiast po 5 do 10 marek za setkę znane wyborne i tanie papierosy:

Mariposa
Wulkan
Wanda
Sokoły
} po 2 marki nawet mk. 1,50 za setkę

a przekona się, że płacił grube pieniądze niepotrzebnie za uprzedzoną imaginacyę.

W danym razie lepiej różnicę tę zużyć na pożądane cele dobroczynne, a wpłynęłoby w samem Poznańskiem do kas ubogich rocznie przeszło milion marek. (810

J. F. J. Komendziński,
właściciel fabryki „Wulkan" w Dreźnie.

ŁUCZAK & Sp

Właśc.: **Łuczak i Czepczyński.**

Największy specjalny magazyn garderoby męskiej i dla chłopców

5% **rabatu w gotówce dajemy przy każdym zakupnie**

gotowej i podług miary

w centrum miasta Poznania, Stary Rynek 8 parter i I ptr.

obok figury św. Jana

Ubranie do Komunji św. dla syna twego,
Dostaniesz Bracie u Łuczaka i Czepczyńskiego!

Bracie! Wnet syn Twój do Stołu Pańskiego
Przystąpi! Czy masz już zatem dla niego
Stosowne ubranie?
Nie wydasz dość na nie —
Kiedy do **Łuczaka i Czepczyńskiego**
Pójdziesz, bo u nich dla syna Twojego
Gustowne i tanie — Ubranko cacanie
Dostaniesz, nie masz więc troskać się czego.
Dziś — kto chce, każdy bez kosztu wielkiego
Modnie się odzieje
I z biedy się śmieje,
Trzymając się źródła jedynego
W Poznaniu — **Łuczaka i Czepczyńskiego.**

Jan Łuczak.

Garderoba dla młodzieży
w wielkim wyborze!

Ubrania żniwne
do prania wszelkiego rodzaju.

Zasada: Wielki obrót, mały zysk.

Specjalny oddział **ubiorów** na miarę pocz. od **28** mk. pod nadzorem 2 dzieln. krojcz.	**Dla pp. Gospodarzy** synów gospod. itd. ubrania dwurzędowe z szerok. spodniami.	Specjalny oddział **garderoby dla chłopców i dzieci.**	Specjalny oddział **ubrań dla wszelkich zawodów.**	Specjalny oddział **płaszczy gumow., spodni do konnej jazdy,** litewek i jup gosp.

Nadzwyczaj tanie polecenie w moim oddziale strojów.

Całkowity zapas **angielskich i sportowych kapeluszy** jest bez względu na dotychczasową wartość podzielony na niżej podane **4 kolosalnie tanie serje cen.** Każdy poszczególny kapelusz ma znacznie wyższą wartość.

Serja I każdy angielski kapelusz **95** ₰ | Serja II każdy angielski kapelusz **1.65** | Serja III każdy angielski kapelusz **2.45** | Serja IV każdy angielski kapelusz **3.25**

Kapelusiki dzwony dla dzieci z niebiesko-białej i czerwono-białej słomki elegancką jedwabną ryszką przepasane — dawniej 3,50 teraz **2.65**

Kapelusiki dzwony dla dzieci białe, tureckim szalem przepasane nadzwyczaj wartośc. **2.85**

Modny kapel. z 2-ma końcami suto wstążką przybrany **7.50**

Młodoc. bretońskie kapel. zawadjacko kwiatami i wstążką przybrane **9.25**

Kapelusz bastowy fason młodoc. biały i kolor., meszkowemi różyczkami i wstążką przybr. **11.50**

Kapelusz damski elegancko kwieciem i aksamitką przybrany **13.25**

Włosiany kapelusz elegancko kwieciem przybrany **15.50**

Damski kapelusz czarny i szampański wspaniały różami i tiulem przybrany **18.50**

Nadzwyczajna sprzedaż angielskich paletotów.

Całkowity zapas bez względu na dawniejszą wartość na 6 serji podzielony:

Serja I wartość do 8,50 teraz **4.95** | Serja II wartość do 12,50 teraz **6.85** | Serja III wart. do 19,50 teraz **9.75** | Serja IV wart. do 24,50 teraz **12.50** | Serja V wart. do 29,50 teraz **18.50** | Serja VI wartość do 48,00 teraz **25.00**

Płócienne { kostjumy, suknie, paletoty, bluzki | **Muślinowe batystowe** { suknie, bluzki, suknie, bluzki

M. Schneider, Poznań ul. Berlińska 19.

Kamienica z ogrodem dobrze się rentuj. we większym mieście powiat. do sprzed. **Gimnazjum** i **wyższe szkoły** w miejscu. Położenie domu nadaje się na każde przedsiębiorstwo. Cena **17000 mk.** zal. podług ugody. **Neyman & Spółka** biuro centralne Poznań O. 1. ulica Ludwiki nr. 2.

Bardzo dobrze prosperująca **restauracya** w **Poznaniu** do sprzedania. Do objęcia potrzeba **750 mk.** Dzierżawa tania włącznie mieszkania 600 mk. rocznie. **Neyman & Spółka,** biuro centralne Poznań O. 1. Ludwiki 2.

Poszukuję **meblow. pokoju** na dwa miesiące bez stołowania z pod. ceny. Zgłosz. upr. sięnadesł. do eksp. Wielkop. pod nr. 2253.

Uczeń syn porządnych rodziców zgłosić się może. **Stefan Janiszewski,** mistrz malarski Zielona ulica nr. 2. p. 2254

Nakładem i drukiem Fr. Chodlessyńskiego w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Franciszek Laurentowski w Poznaniu.

Sparprämienverlosung bei der städtischen Sparkasse Posen. — Anmeldungen noch bis 30. Juni.

Pierwszorzędny zakład dentystyczny

M. KANIASTY

POZNAŃ, plac Piotra nr. 3 I piętro

Przyjmuje przed południem od godz. 9—1,
po południu od godz. 3—6.

Sztuczne zęby, plomby złote itd.

po cenach nader przystępnych

Praktyka od roku 1890. 4690

Z rozbierki

budynków kontrolowych, ogrodzeń i klozetów przy **głównym dworcu w Poznaniu** objętości **1000 kw. mtr.** są natychmiast do sprzedania.

Wszystko prawie nowe.

Około 250 centn. dobrego cynku oraz odpadków cyny,
„ 60 mniejszych krzyżowych okien 1,00×1,50,
„ 60 gładkich i z futrami drzwi 1,00×2,00,
„ 3000 kwadr. metrów podłogi i szalowki,
„ 4000 bieżących metrów długich i krótkich łat, oraz słupów i kołków,
„ 60,000 dobrych cegieł, nowy format,
„ 200 bież. metr. T tragarzy żel. prof. 20—35.

Niniejsze budynki (fachówka) nadaje się do ponownego ustawienia domów mieszkalnych, chlewów lub stodół. Na życzenie wszystko franko z dworca w Poznaniu ładowane. Zapytać

w interesie budowlanym

A. Wojciechowskiego,

Poznań, ul. Następcy tronu nr. 7. Telefon 1748.

Kraty nagrobkowe,

ogrodzenia łańcuchowe, grobochrony, krzyże, tablice marmurowe, szklanne, gotowe na składzie, zakład dzwonków elektr. i telefonów domowych, oraz wszelkie prace w zakres ślusarstwa wchodzące reparacje wykonuje

Stanisław Brzozowski, mistrz ślusarski,

Telefon 1829. Wielkie Garbary 45. Telefon 1829.

Kosa kowalska Pleszewska „Polanka"
Mój adres A. NOSKOWICZ, PLESZEW (Pleschen)

Najst. polska wysyłka kós ręcznej kowalskiej roboty

Jak grzyby po ciepłym deszczu, tak co rok na wiosnę nowi agenci się zjawiają. Ledwie z jajka się wykulną, a zaraz na całe gardło krzyczą, że ich kosy są najlepsze! Prawdą zaś jedyną jest, iż kosy kowalskiej ręcznej roboty

Antoni Noskowicz z Pleszewa

w naszych stronach zaprowadził. — Teraz go wszyscy swoi i nieswoi naśladują. Kto inaczej twierdzi, ten kłamie. Kosy „Blachówki" od kilku set lat w handlach sprzedawano; a kto wie, czy „Abraham" w starym testamencie, albo nasz patrjarcha „Piast" już takiemi kosami nie siekł. **Bracie Kośniku!** Gdy Ty dziś po kosę do handlu przyjdziesz, a kupiec pokaże Ci świecitko, niebiesko, żółto lub zielono polirowane, złot. i srebrn. medal. pooblepiane, to go wyśmiejesz. Postępowy kośnik dziś tylko kowalską kosą **„Polanką"** siecze. I słusznie! Bo cóż pomogą kośnikowi złote i srebrne medale, lub najpiękniejsze malowidło na kosie, jeżeli kosa nie siecze. Dobroć kosy zależy od dobrej stali i dobrej roboty. Chcesz więc mieć dobrą kosę, nie szukaj nowych agentów, tylko pisz wprost do starej firmy **A. Noskowicza w Pleszewie** a nigdy się nie oszukasz.

Pleszewska „Polanka" A. N. P.

z najlepszej gusstali na kosy kuta i tą nazwą dla odróżnienia od mniejwartościowych kós zazdrosnej konkurencji przez urząd patent. zastrzeż. Ostrze trzyma po kilka dni i siecze bez ostrzeżenia do 300 kroków.

Nr.	1 (85)	2 (90)	3 (100)	4 (110	5 (115)	6 (120	7 (130 cm.
Cena	4,50	4,75	5,00	5,50	6,00	6,50	7,00 mk.

Pleszewska „Polanka Ekstra" A. N. P.

Długość:	34"	36"	38"	41"	44"	46"	49" cali
Cena:	5,50	6,00	7,00	8,00	8,50	9,00	9,50 mk.

Ia młoteczki i babki	400 gr.	450 gr.	500 gr.
	0,70 mk.	0,75 mk.	0,80 mk.
IIa młoteczki i babki	400 gr.	450 gr.	500 gr.
	0,60 mk.	0,60 mk.	0,60 mk.

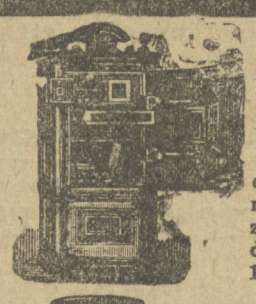
Nowy pierścień własn. wynalazku z 2 śrub **40** fen.
Zwyczajny pierścień z 1 śrubą 20 f. Pierścień do klina kuty 15 f. Osełki i muszczki po 10, 15 i 20 f. Tyrol. osełki bar. dobre 25 f.

Na każdą kosę daję zupełną gwarancją, t. j. **daję za darmo inną,** gdyby która **niedobrze siekła**

Wysyłka odwrotną pocztą za gotówkę lub zaliczką. Przy zamówieniu 5—10 sztuk wysyłka franko. Kto 10 kós naraz zamówi, otrzyma jedną darmo. Opakowania nie liczę. **Proszę o wyraźny podpis i podanie miejsca zamieszkania i poczty.** 1873

Mój adres jest: **A. Noskowicz, Pleschen.**

Tylko z podpisowaniem stwierdzającą dobroć kós.

:-: :-: Szafy :-: :-:

żelazne, ogniotrwałe do pieniędzy po 125,— mk., **kasety** stalowe po m. 15. **Szafki** po 27 m. za szt.

— Maszyny —

do prania parowe **Johna** po m. 30,—, 35,— i 40.— za sztukę z piecem m. 20,— więcej. **Ramy** do suszenia firan po m 12,—, 15 i 18. **Żelazka** spir. do prasow.

— Konwie —

do transp. mleka 20 ltr. po m. **6,50 wedle ryciny** po m. 8,50 za sztukę. **Miary** do mleka. **Szkopki** cynowane.

— Centryfugi —

najlepsze „Tete"

na	50	75	100 ltr.
po m.	67,50	90,—	112,50

Maszynki do masła robienia od 1 litra począwszy.
Formy do masła z drzewa.

Meble

ogrodowe, żelazne i trzcin. **Maszynki** do koszenia trawników po m. 25, 30, 36.

— Łóżka —

metalowe od m 6,— **wedle ryciny** angielskie po m. 22,50 za sztukę. Umywalki, bidety, klozety, pokojowe. Stoliki nocne oraz postumenty do garderoby.

— — Szafy — —

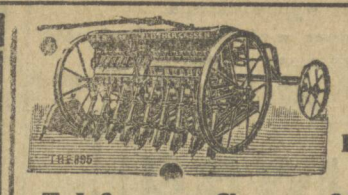
do lodu najlepsze **„Eschebacha."**

Żaluzye i rolosy do okien.

Ogrodowe noże, nożyczki, piłki tulejkowe i składacze poleca

Firma T. Otmianowski,

Poznań, Telef. 565. (Bazar.)

Stała wystawa

maszyn rolniczych

krajowych i zagranicznych (amerykańskich).

Telefon 2308. **Ceny fabryczne.** Telefon 2308.

Przy gotówce wysoki rabat.

Główny zastępca na centryfugi oryginalne **Mélette, Express, Domo, Planet i inne.**

ST. RATAJCZAK,

Poznań, ul. Butelska 12

(narożn. W. Garbar.)

Persil

Czy wiesz już pani,

że Persil bieliznę nie tylko

sam pierze,

ale i nawet takową oszczędza i przez to ją dłużej utrzyma? Jeśli o tem jeszcze pani nie wiadomo, to przekonaj się pani przez jedną próbę.

Do nabycia tylko w paczkach oryginalnych.

HENKEL & Co., DÜSSELDORF. Jedyni fabrykanci znanej również powszechnie

Henkel'a sody do bielenia

Carmol dobrze robi!

Przy chorobach i bólach, podagrze, reumatyźmie, postrzałach (Hexenschuss), przy bólach w krzyżach, głowy i zębów popróbować najpierw **„Carmol".** Każde ryzyko wykluczone, ponieważ niezadowoleni nawet przy napoczętem opakowaniu pieniądze z powrotem dostaną. But. 60 ₰

Carmol-Fabrik Rheinsberg, M.

Żądać tylko w aptece lub drogerji Rheinsberger Carmol.

Bracia! Gdzie można dostać kosę kowalską ręcznej roboty „Bartosz Głowacki?". — Prawdziwą kosę „Bartosz Głowacki" kupuje się w Pleszewie, ale gdzie? tylko z firmy **St. Ostojski, Pleszew (Pleschen).** Kosy moje stały się słynne nie z reklamy, lecz z dobroci, są prawdziwie ręcznej kowalskiej roboty, lekkie jak pióro, mają twardy równy hart, ostrze trzymają kilka dni i sieką bez ostrzenia do 300 kroków; na każdą kosę dają **2 lata gwarancji,** to znaczy, każdą kosę odbiorę w przeciągu dwóch lat dam darmo inną, jeżeli nie dobrze będzie siekła, cena według długości. (1667

Ceny według długości.

Długość:	80	85	90	95	100 cm.
Cena:	4,25	4,50	4,75	4,85	5,00 mk.
Długość:	110	115	120	130 cm.	
Cena:	5,50	6,50	7,00	7,50 mk.	

Ceny kós „Bartosz Głowacki" ze znakiem SOP

Długość:	85	90	95	100	110	115 cm.
Cena:	5,50	5,75	6,75	8,00	8,50	8,75 mk.

Długość:	120	130 cm.
Cena:	9,00	9,50

Kto zamówi 12 kos razem, otrzyma **trzynastą darmo.** — **Młotek** 80 fen., **babka** 75 fen., **pierścień** 25 fen., z dwiema śrubami 40 fen. Kosy Bartosza Głowackiego nie są najtańsze, ale za to najlepsze, tak pierwszy jak i drugi gatunek. — **Rodacy, żądajcie i kupujcie kosy „Bartosza Głowackiego,"** gdyż kosy moje przewyższyły wszystkie kosy na świecie, **prawdziwe tylko gdy na nich wybity stempel „Bartosz Głowacki".** — **Wysyłka za zaliczką.**

Adresować proszę:

St. Ostojski, Pleszew (Pleschen Nr. 10).

Kosiarki do traw

i

żniwiarki do zboża

Siederslebena, Piano, Doeringa i inne.

Nowe grabie konne

całożelazne, z buksami w kołach,

bardzo trwałej i prostej konstrukcji, najlepsze ze wszystkich.

Przetrząsacze do siana

całożelazne, widełkowe, nowej konstrukcyi.

A. Bryliński w Poznaniu

Telefon nr. 69.

Kantor i wystawa wszelkich machin i narzędzi rolniczych krajowego i zagranicznego wyrobu przy **ulicy Rycerskiej nr. 14.** — Wielkie składy machin i części zapasowych na placu kolejowym. Własna pracownia do napraw.

Adres do listów: **A. Bryliński,** Poznań-Posen.

Saletrę chilijską

kajnit, tomasówkę, superfosfaty

jak i wszelkie inne

nawozy sztuczne

poleca po znanych tanich cenach

Centralna drogerja

J. Czepczyński, Poznań

handel detaliczny **Stary Rynek 8** telefon 324

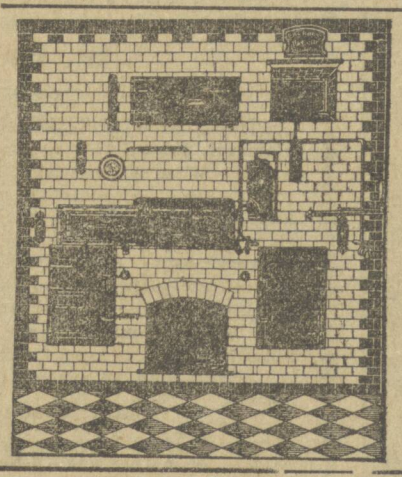
składy hurtowne **al. Południowa 2** telefon 238

Poszukuje się dzierżawy

gościńca

na dużej wsi dom. lub gospod. od 1 czerwca lub lipca. Zgłosz do eksped. Wielkopol. pod nr. 2187

Piece piekarskie!

dostarcza i buduje

SCHMIDT & HOFFMANN

Wrocław II. :-: Tauentzienstr. 105. :-: Wrocław II.

W tych piecach zaoszczędza się dużo węgla i są tanie i akuratnie przez dobrych fachowców wykonane.

Przebudowania i reparacje przy piecach piekarskich wszelkich systemów wykonujemy

:-: po cenach przystępnych, :-:

Zażądać cennika.

Własna fabryka amartur z elektrycznym zapędem.

Spółka stolarska POZNAN tylko Jezuicka 5 poleca meble i całkowite wyprawy

Tischler-Rohstoff- und Absatzverein E. G. m. b. H. przy Farze. Telefon 207.

w wielkim wyborze po przystępnych cenach i na dogodnych warunkach.

4 procent za kwartalnem wypowiedzeniem,
4 i pół procent za półrocznem wypowiedzeniem,
5 procent za rocznem wypowiedzeniem.

Kto ma u nas depozyt złożony, a kupi grunt od nas, temu wypłaca kasa nasza depozyt nawet bez wypowiedzenia.

5 proc. hipoteki pierwszomiejscowe w pierwszej połowie ceny kupna się obracające są u nas każdego czasu do nabycia.

Adres: **Bank Parcelacyjny, Posen, Viktoriastr. 21.**

Godne uwagi!

Frister i Rossmanna maszyny do szycia są najtrwalsze i dla tego stoi takowych 60 sztuk w głównym warsztacie wojskowym w Poznaniu w użyciu.

Najtańsze źródło zakupu. Rzetelna gwarancya.
Specyalny skład maszyn do szycia.

T. Konikiewicz, Poznań,

Adres: **Theaterstrasse 7.**

Kosa „Pleszewianka" wielokrotnie premiowana

Firma Sochaczewski, Pleszew,

jest już od około 100 lat pomiędzy korcarzami i rolnikami źródło zakupna rzeczywiście dobrych kos znaną. Obrót powiększa się z każdym rokiem, tak iż już o wiele nad 100 000 kos jest w użytku.

Na każdą kosę daję trzyletnią gwarancję,

to znaczy, że każdą kosę, któraby nie dobrze siekła, zamieniam bezpłatnie na inną,

Kosy moje „Pleszewianka" kowalskiej roboty są ręką kute z najlepszej stali na kosy!!

Również zaletą ich jest lekkość i niezwykła równość hartu Ostrze trzymają przez kilka dni i sieką bez ostrzenia do 30 kroków. Kosy moje sieką również dobrze każdą trawę i wszelkie gatunki zboża. Prawdziwe kosy odemnie mają stempel **„Pleszewianka".** — Niech każdy na to uważa.

Cena kos „Pleszewianka".

Nr.:	1	1	2	3	4	5	6	7
Długość	80-85	90	95	100	105-110	115	120	130
Cena:	4.50	4,75	4,85	5,00	5,50	6,00	6,50	7.00 mk.

Trzyletnia gwarancja! **Cena kos „Pleszewianka"** z znakiem L S P

Nr.:	25	35	45	55	65	75	85 cm.
Długość:	90	95	100	110	115	120	130 cm.
Cena:	5,75	6,75	8,00	8,50	8,75	9.00	9,50 mk.

I-a młotek gusst. 80 fen., babka 75 fen., kute pierścienie 25 fen. Przy odbiorze 5 do 10 sztuk przesyłka darmo. Należytość gotówką lub zaliczką.

Nowość! Pierścień do kos z dwoma śrubami do nastawienia **40 fen.** za sztukę. Kto zamówi 10 kós, otrzyma jedną kosę trzynastą darmo.

L. Sochaczewski,

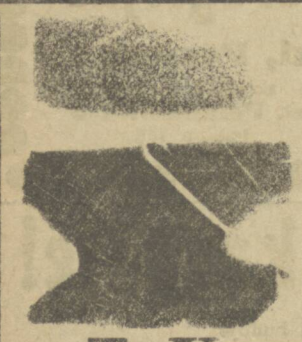
Pleszew (Pleschen 5. Pr, Posen.)

Jedyna jeneralna agentura i główny skład
Skład detaliczny znajduje się przy ul. Wilhelmowskiej nr. 19
vis-a-vis Hotelu Francuskiego.

Sprzedaż hurtowna i kantory w dotychczasowych lokalach, wejście z ul. Rycerskiej przez bramę biblioteki Cesarza Wilhelma.

S. Zychliński w Poznaniu

Miechy

kowalskie
maszyny do wiercenia, kowadła, śrubsztaki, klupy, młoty

wszelkie narzędzia dla kowali-maszynistów poleca pod gwarane. i po tanich cenach

T. Krzyżanowski,

Poznań, ul. Szewska 17.

Połyskującą bieliznę

osięga się przez moje niezrównane magle wszelkiego rodzaju ręczne i pędzone siłą, rozmaitej wielkości najnowszej konstrukcji 2 letnia gwarancja, bardzo lekko i bez łoskotu chodzące. (Spłata ratami)

Patenty i D. R. G. M.

Seiler'a fabryka maszyn **w Lignicy (Liegnitz) 49.**

Dyplomowana najwyższemi odznaczeniami domowe magle rozm. rodzaju. Zastępca **St. Kaiser, Poznań,** plac Bernardyński 3 pt. Fabryka i składy: plac Bernardyński 5 róg Wielkich Garbar nr. 1.

Bałtyckie kąpiele

Cranz

pyszne lasy, oświetl. elektr., gaz, kanal. i wod. Frekf. 1910: 14277 kur. Pr. grat. Dyr. kąpielowa.

Pan sobie okropnie szkodzisz

nie kupując za tanią cenę **bardzo mocne nowe i używane kołowce, maszyny do szycia, gramofony, płyty, elektr. przybory** od przeszło 12 lat instniejącego interesu w Poznaniu. (1428

J. Kamiński,
Stary Rynek 13|14, pod ratuszem.

Ładownia akumulatorów. Stacja benzyny i oliwy oraz gumowych węży i płaszczy do motorów i kołowców.

Fachowy warsztat reparacji, znany z rzetelnej i szybkiej pracy.

Piece piekarskie. Maszyny.

Ustawianie **nowych** oraz **przebudowania piecy piekarskich wykonuje się tanio.**

Dostawa maszyn do dzielenia ciasta, blachy do placków oraz **części zapasowe do piecy piekarskich.**

Także na odpłatę.

Fritz Ritter, Poznań

Wielkie Garbary nr. 49.
Telefon Nr. 2759.

Otto Berlowitz

hurtowny skład towarów krótkich i białych w Poznaniu.

Przeniosłem mój interes na ulicę Szewską nr. 1 I. narożnik ul. Szerokiej i znacznie powiększyłem.

Otto Berlowitz,

Towary białe, krótkie i pończochy.
Hurtownie.

Pierwsza Kostrzyńska fabryka

makaronów

pod firmą „Androla"

poleca znakomite swojskie wyroby. Do nabycia we wszystkich odnośnych handlach.

Czekoladowy tydzień Klingenberga!

58 fenygów za funt 58 fen.

pod gwarancyą czysta czekolada w najlepsz gatunku. Otrzymać można w moich **trzech filiach tutajszych.** Prosimy zatem z tej okoliczności skorzystać, a przekonać się można o doskonałości niniejszego towaru. Równocześnie polecam moje **stale świeże wyroby jak:**

Pralinki z laskowych orzechów ćwierć ft. **35** ₰	**Ślazowe karmelki** ćwierć ft. **10** ₰
Pralinki Mocca ćwierć ft. **25** ₰	**Słodowe karmelki** ćwierć ft. **10** ₰
Fondant-Melange ćwierć ft. **15** ₰	**Cachou karmelki** ćwierć ft. **10** ₰
Mięszanka konfektów ćwierć ft. **10** ₰	**Miodowe karmelki** ćwierć ft. **10** ₰
Pastylki miętowe ćwierć ft. **15** f.	**Kminkowe karmelki** ćwierć ft. **10** ₰
Kartofelki marcepan. ćwierć ft. **15** f.	**Maliny** . . ćwierć ft. **10** ₰
Mięszanka marcepan. ćwierć ft. **25** ₰	**Limonadowe karmelki** ćwierć ft. **10** ₰
Pralinki koniakowe ćwierć ft. **25** ₰	**Lodowe karmelki** ćwierć ft **10** ₰
Opiekane migdały ćwierć ft. **25** ₰	**Łamanki miętowe** ćwierć ft. **15** ₰
Malinki napełniane ćwierć ft. **15** ₰	**Łamanki z kremem** ćwierć ft. **13** ₰
	Łamanki z migdałami ćwierć ft. **15** ₰

i t. d.

Wszystko w najlepszym beznagannym towarze poleca

Wrocławski dom czekolady i fabryka wyrobów z cukru

W. H. Klingenberg.

Filie w Poznaniu:
ul. Wodna 23, ul. Fryderykowska 3,
ul. Szkólna 7|8.

„Śpiewnik Wielkopolski"

zawierający

pieśni patryotyczne, narodowe, polonezy, kujawiaki, krakowiaki, mazury, pieśni obyczajowe, miłosne, weselne, towarzyskie, akademickie, pasterskie, żydowskie, myśliwskie, dziadowskie, arye, duety, dumki, piosnki krotochwilne oraz **wyjątki z oper, operetek i wodewilów**

ułożył

W. Lassota.

Wydanie drugie znacznie powiększone.

„ŚPIEWNIK WIELKOPOLSKI" jest jednym z najobszerniejszych śpiewników polskich, a przytem najtańszy, zawiera bowiem **stron 312.** Zamieszczone są w nim najpiękniejsze i najulubieńsze pieśni nasze. „Śpiewnik Wielkopolski powinien się znajdować w każdym domu polskim, w każdej chacie polskiej, dla tego naznaczyliśmy tak nizką cenę. Cena ŚPIEWNIK'a WIELKOPOLSKI'ego wynosi za jeden **60 fenygów.** w pięknej oprawie — na egzemplarz tylko porto dołącz. należy 10 fen. Kto nadeśle 3 mk. otrzyma 5 egzempl. „Śpiewnika Wielkopolskiegoz z oprawą franko. Za nadesłaniem 5 marek wysełamy 10 egzemplarzy oprawnych franko.

Adresować jak następuje:

Fr. Chocieszyński, Poznań - Posen

Posadowskystr. 39.

Lyra-Kolowce znane cenne i dobre. Niemiecki katalog (400 str.) darmo i fr. **Lyra-Fahrrad-Werke Hermann Klaassen,** in Prenzlau, Postf. F. 745.

Przeciw niemiłej woni z ust

„Calorodont" niszczy wszelk. fermenty w ustach i pomiędzy zębami oraz bieli zanieczyszczone zęby na śnieżno białe, bez uszkodzenia szkliwa. Pyszny orzeźwiający w smaku. W tubach na 4 do 6 tygodni wystarczająca. Tuba 1,00 m., na próbę 50 fen. do nabycia **w aptekach, drogerjach i parfumerjach.** — Miejsca sprzedaży w Poznaniu: Nadworna apt., ul. Wilhelmowska 24, Apt. pod lwem, Stary Rynek 75, Czerwona Apt., Stary Rynek 37. J. Gadebusch, ul. Nowa 7. H. Grûder nast., ul. Wiktorji 16. J. Neumann, św. Marcin 46, Parfumerja Rudolf Reiche, J. Schleyer nast., ul. Szeroka 13, drogerja św. Wojciecha, plac Wroniecki, drogerja „Universum", ul. Rycerska 38, Paweł Wolff, plac Wilhelmowski 3

Krem do bielenia skóry

„Chloro" bieli twarz i ręce w krótkim czasie czysto i biało. Skutecznie wyprób. nieszkodliwy środek przeciw nieładnej cerze plegom, plam wątrobianem, żółtem plam nieczystości skórnych. Prawdziwe **„Chloro"** tuba 1 mk., do tego należące **mydło „Chloro"** 60 f. pochodzi z Laboratorium „Leo", Dresden 3. Do nabycia w aptekach, dregerjach i parfum. w Poznaniu: Nadwor. apteka ul. Wilhelmowska 24. Apt. „pod lwem" Stary Rynek 75. Czerwona apt. Stary Rynek 37. Teod. Müller, św. Marcin 62. J. Gadebusch, ul. Nowa 7, H. Grüder nast., ul. Wictoji 16, F. Neymann, św. Marcin 46, perfumerja Rudolf Reiche, J. Schleyer, nast., ul. Szeroka 13, drogerja św. Wojciecha, plac Wroniecki, drogerja „Universum", ul. Rycerska 38, Paweł Wolff, plac Wilhelmowski 3.

Szkoła szoferska Silesia
Wrocław Breslau Hertainstr. 90

kształci najsumienniej na **kierowników samochodów.** Wstęp każdego czasu. Prospekt gratis.
Telefon 7263.

Sledzie solone i opiekane

Matjasy

Sardynki w oliwie
Sardele w soli

w oryginalnych ankrach i sądeczkach pocztowych.

Olej do jedzenia
Naftę
Smołę, papę i karbolineum

polecają hurtownie najtaniej

Maciejewski & Co

Szczeciński hurtowny handel śledzi i nafty
Poznań, Posen O. 1
W. Garbary 23. Telef. 140
Adres do listów:
Maciejewski & Co. Posen O. 1.
Adres do telegr.:
Heringsgrossist Posen.
W poł. od godz. 1—2 zamknięte.

Patenty
na wynalazki itd.
Dr. Maryan Kryzan
rzecznik patentowy.
Poznań Rycerska 33.

Niem. pierwszorz. kolowce Solidaria

na życzenie spłata ratami wpłaty 20, 30 50 m. p. odpł. 7—15 m. mies.

Przybory za bezc. Cenn. gr.

J. Jendrosch & Co.,
Charlottenburg No. 219.

Poszukuje się dobrze prosperującego

gościńca

na wsi do dzierżawy lub odpow. **gospodarstwa** zaraz lub później Agenci wykluczeni. Zgł. do eksped. Wielkopol pod nr. 2184

Śliczna posiadłość

z budynkami 12 i pół morgi, powiat Średzki (Schroda), kościół, szkoła, kolej w miejscu jest na sprzedaż **Stefan Wąsowski, Szamotuły (Samter).**

pożyczki

z amortyzacyą na folwark lub gospodarstwo niech się zaraz zgłosi

W. St. Lipiński & Co.,
dom rólniczo-hipoteczny
ul. Wiktoryi 20.
Telefon 1821. Telefon 1821.

Kanapy

garnitury pluszowe materace wyrabiane w własnej pracowni pod długoletnią gwarancją, oraz

meble

szafy, szafki do bielizny, łóżka, krzesła, lustra itd. po rzeczywiście nizkich lecz stałych cenach.

Fr. Brzyżański, Św. Marcin 56. obok kościoła.

Wyprawy całkowite jaknajtaniej

Zasada: Większy obrót, mały zysk. Upr. uprzejm. zważać na firmę.

Gospodarstwo

37 mg. spzennej obsianej ziemi z łąką i najlepszym torfem, budynki masyw, sprzedam zaraz przy małej wpłacie za 30500 mk.

J. Czechak,
Osieczna (Storchnest)

Aby

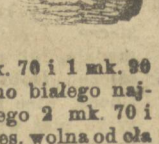
najkorzystniej kupować nowe lub używane obuwie, polecamy skład obuwia i obok wielki warsztat reparacyjny.

P. Gizelskiego,

Poznań, Półwiejska ul. 19. (Halbdorfstr.)

Folwark 1000 mg., wpł. 40000 mk., **folwark** 700 mg. wpł. 60000 mk., **folwark** 520 mg. wpł. 80000 mk., **folwark** 325 mg wpł. 50000 mk., **folwark** 220 mg wpł 40000 mk., **folwark** 190 mg. wpł. 25000 mk. **folwark** 127 mg. wpł. 25000 mk., na sprzedaż. Zgł. osobiste u firmy **P. Majewicz, Gniezno,** ul. Horna 30. 2192

Tanie czeskie pierze

1 funt dartego 1 mk. przed. półbiałe 1 mk. 30. 1 funt biał. kwapu skuban. 1 mk. 70 i 1 mk. 90 1 funt śnieżno białego najdelikat. dartego 2 mk. 70 i 3 mk. 40. Przes. wolna od cła za zal. od 10 funt. franko. Wymiana dozw. za niestós. pieniądze z powr. Cen. gr. **S. Benisch,** Deschenitz Nr. 848. (Czechy, Böhmen.)

Oberża

przy rynku, stary interes z nowe wybudowaną salą jedynie polską od 1 lipca t. r. do wydz. Pierwszeństwo mają fachowcy. Agenci wykluczeni. Łask. zgł. do właścicielki

M. Jaskólskiej,
Mosina – Moschin

Hurtowny skład pierza i kwapu

Matzdorff & Zerkowski,

Posen,
wysyłają franko za zaliczką poczt.

pierze na pościel:

10 f. pierza dart. za	10 M. i za	15 M
10 f. „ „	lepszego „	20 „
10 f. „ „	białego „	25 „
10 f. „ „	bardzo dob. „	30 „
10 f. „ „	nadzw. dob. „	35 „

z naszych gęsi.

Kwap i pierze niedarte po rozmaitych cenach,

Zawsze świeże na składzie.

Próby bezpłatnie i franko. Wzięte przesyłka nie dopisze wymaganiom, odbiersemy takową z powrotem.

Czeladnik siodlarski

znajdzie zaraz stałe zatrudnienie
F. Smarzyk,
Trzemeszno - Tremessen.

Instrumenty muzyczne

wszelk. rodz. po cenach wyjątk wprost dla odbiorców. Przepyszny katalog 400 stron. nadw. w niem jęz. wys. darmo i fr. Lyra-Werke Iuman Ihaus in Prenzlau, Postfach M 745

Nakładem i drukiem Fr. Chocie... w Poznaniu. Redaktor odpowiedzialny Franciszek Lassen... w Poznaniu.

Renomowana firma

M. Lohmeyer

Poznań, ul. Wiktoryi 18

sprzedaje w Księstwie Poznańskiem

najwięcej kołowcy i kraj. maszyn do szycia,

Z powodu znanej **niedoścignionej** dobroci i bardzo **umiarkowanych** cen.

Katalogi bezpłatnie — Dogodna odpłata.

Specyalna maszyna do szycia **50 M** — Specyalny kołowiec **44 M**

Gramofony, maszyny do pisania, maszyny do prania, maglowania i wyżdżymania.

Najmodniejsza wartościowa

odzież wiosenna

dla panów i chłopców.

Znaczki brązowe.

Ubrania Sacco!
I- i II-rzędowe w najnowszych kolorach

Ulstry i paletoty
wspaniałe wzory!

Ubranka dla chłopców
Olbrzymi wybór, najnowsze fasony

Konfekcya dla dzieci!
Najnowsze, co moda przynosi

Peleryny i płaszcze Bozen

Eleganckie spodnie
w rozmaitych cenach

PANOWIE
którzy chętnie, bez wydawanie wiele pieniędzy, chcieliby się dobrze i elegancko ubrać uiechaj raczą niezwłocznie mój skład odnaleźć. Polecam stale najnowsze co moda przepisuje.

***

Wykonanie podług miary pod absolutną gwarancją doskonale leżącego fasonu.

Georg Lauffer

mistrz krawiecki

Poznań

Stary Rynek 84

narożnik ul. Zamkowej

Mała wpłata! — Dogodna odpłata!

Na kredyt!

∴ ∴ KONFEKCJA ∴ ∴

damska, męzka i dla dzieci

Wózki dla dzieci

Wózki sportowe

Aufricht & Mandowsky

Największy dom kredytowy na Wschodzie!

Wrocławska ul. 38.

Wielki wybór! — Ceny umiarkowane!

Kto

ma zamiar posiadłość w mieście lub na wsi **sprzedać** lub **kupić**, **hipotekę uregulować**,

pożyczkę

zaciągnąć i to po 3 i pół proc. albo $4^1/_4$ proc. oraz pół proc. na amortyzacją lub stósownie podług ugody na gospodarstwo lub kamienicę ,niech się z całem zaufaniem zgłosi do firmy 2244

Bolesław Mayer, Poznań Posen O 1

Interes hipoteczny i parcelacyjny.

Bäckerstr. Nr. 7. — Telefon Nr. 2887.

Przeprowadzam konwertacye listów zastawnych.

Gwarancja! **Gwarancja!**

A. Po meble

Franuś mój kochany, gdy chcesz dobrze kupić, udaj się z największem zaufaniem (1624

do R. Jaśkiewicza

Telefon 2108. Telefon 2108.

Magazyn li tylko nowych mocnych eleganc. mebli. Wyprawy dla młodożeńców od 200 mk. począwszy.

tylko ul. Półwiejska 12 tylko

przystanek koleji elektrycznej.

Schwichtenberg'a kawa

zawsze świeżo palona również na życzenie chętnie w obecności kupującego.

Miałki cukier a ft. 20 fen.

Najlepsza mięszanka a ft.		**2,20**	**mk.**
Mięszanka Diner	„ „	**1,80**	„
Kawa karlsbadzka	„ „	**1,60**	„
Usambara	„ „	**1,50**	„
Mięszanka Mocca	„ „	**1,40**	„
Domowa kawa	„ „	**1,30**	„

Brązowe znaczki rabatowe.

Przesyłki pocztowe franko.

Przez sprowadzanie wprost i staranne zestawienie surowej kawy na podstawie długoletniego doświadczenia w tej branży jestem wstanie moją kawę jako niezrównaną oznaczyć i moją klientelę jak najlepiej i jak najtaniej obsłużyć.

Emil Schwichtenberg.

Poznań Stary Rynek nr. 40.

TELEFON 2241.

Grudziądz, Herrenstr. 1.

Specyalny dom kawy herbaty i kakao.

---

200 roślinnych cygar darmo!

Zakupiliśmy ponownie **wielkie okazyjne ilości,** i przesyłamy **z tychże** dopóty zapas starczy, 200 7 fen. cygar za 11,90. mk. 200 najlepszych 8 fen. cygar za 12,90 mk. lub 200 najprzew. 10 ₰ cygar za 14,90 mk. Oprócz tychże dajemy **200 roślinnych cygar gratis** na dalsze polecanie Przeto tą razą **400 cygar za 11,90 mk. 12,90 mk. lub 14,90 mk.** Tylko kto najpóźniej do 20 maja zamówi, otrzyma 200 sztuk darmo. Kwit gwarancyjny: Przy nieodpowiedn. pieniądze z powrotem. **Gade & Co, Hamburg 36.**

Włosy damskie Warkocze

od 3 M. do 25 M. znanej dobroci i wolbrzymim wyborze, także **podkładki loki, przedziałki i t. d.**

St. Wenzlik, Poznań O. I., 19 ulica Wilhelmowska nr. 19 naprzeciwko Hotelu Francuzkiego (w kącie.)

6 razy premiowany w Paryżu, w Londynie itd.

Zważać na nazwisko i nr. ulicy, aby **zawodu** uniknąć. Zamów. z prow. wykon. odwrotnie, własne wyczes. włosy mogą być wypr.

Pierwszorzędny skład piwa

z wyrobem selterskiej wody i limonady z powodu innych okoliczności zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia przyjm. eksped. Wielkopol. pod nr. 2257

Wprawne szwaczki

na wierzchnie koszule znajdą stałe zatrudnienie

Reinstein & Simon

wyprawy bielizny

Stary Rynek nr. 43.

Największy wybór. Tylko najnowsze.

6 wyjątkowych dni

prawdziwych amerykańskich

kapeluszy Panama

dla pań i panów

od niedzieli dnia 14-go maja do piątku dnia 19 maja

wypłacam przy kasie

10 proc. rabatu

tylko od serji 4 w wyż.

Serja 0	z przybraniem	**3,90**
Serja I	„	**5,25**
Serja II	„	**7,25**
Serja III	„	**9,25**
Serja IV	„	**11,25**
Serja V	„	**13,25**
Serja VI	„	**15,25**
Serja VII	„	**18,25**
Serja VIII	„	**21,25**

z tychże jeszcze lepsze do **85,00**

Za prawdziwość kapeluszy jak również za bezbłędny towar dajemy gwarancję.

Dla zamiejscowych przy podaniu numeru głowy oraz ceny przes. za zaliczką.

Największy specjalny dom kapeluszy PANAMA

Isidor Griess

Berlińska ulica nr. 10,

vis a vis restauracji Metropol.

Kapelusze Panama przyjmujemy do prania za cenę 1,50 mk.

Wyszynk

z kramem kolonialnym na małem mieście w rynku, najlepszem położeniu tylko dla fachowca od właściciela. Dzierżawa 1700 mk. Do objęcia potrzeba 4000 m.

Piotr Jaraczewski, Poznań, ul. ś. Marcina 61 Destylacya i fabryka likierów. Telefon 1425.

Na odpowiedź znaczek.

Baczność!

Najtańsze źródło mąki, ospy, krupów i paszy jako też handel kolonialny jak naj taniej oddaje **Stefan Bega, Butelska 16.** Polecam się szanownej Publiczności.

Znaczny interes środk. pastewnych i eksport. kartofli

poszukuje od 1. 7. 11. na podróże oraz do kantoru dzielnego w polskim języku i piśmie

pana

z branży. Posada **stała i bardzo dobrze płatna.** Piśmienne zgłoszenia wraz podaniem pensyi oraz odpisem świadectw uprasza się przesłać do eksp. Wielkop. pod nr 2237.

Rymarz

dominialny, który zarazem będzie prowadził parową mleczarnią, kawaler. potrzebny od 1 lipca r. b. Osobiste przedstawienie tylko na żądanie.

Majętność Mchy p. Emchen Stacya kolejowa Xions.

Modne ubrania

żakietowe i surdutowe od 36 mk. Eleg. paletoty od 33 mk. wykonuje B. Wegner, ul. Wrocławska 15.

Nadzwyczajne tanie polecenie

najwytworniejszych gotowych męzkich ubrań marynarkowych

najmodniejszy krój, z najnowszych brązowych, popielatych i zielonych w deseń materjałów w wszystkich wielkościach w zapasie.

Mieliśmy sposobność wielką partją eleganckich męzkich ubrań marynark. **znacznie niżej regularnej ceny** nabyć. Przeto oddajemy takowe dopóty zapas starczy po obok podanych cenach.

Partja I	Partja II	Partja III	Partja IV	Partja V	Partja VI	Partja VII	Partja VIII	Partja IX	Partja X
13⁵⁰ Mk.	16⁵⁰ Mk.	18⁰⁰ Mk.	19⁵⁰ Mk.	22⁵⁰ Mk.	26⁵⁰ Mk.	33⁰⁰ Mk.	35⁰⁰ Mk.	39⁰⁰ Mk.	44⁰⁰ Mk.

Kessel & Co.

Poznań, Stary Rynek 60

róg ulicy Wrocławskiej

Telefon 1302.

Brązowe znaczki.

Szykowne ulstry — Wspaniały wybór w ubraniach dla chłopców z materjałów oraz do prania i bluzki.

Berlin, dnia 11 maja 1911.

Ciągnienie przedpołudniowe.

Numera przy których wygrana nie oznaczona w nawiasach wygrywają marek 240.

18 31 188 261 70 [3000] 457 695 988 1028 [1000] 203 [500] 82 322 98 681 [500] 89 959 88 2161 295 567 814 79 938 82 3012 80 180 94 [3000] 264 345 611 730 40 96 851 974 98 [500] 4123 28 99 292 633 51 717 5010 [1000] 71 135 217 49 381 420 59 95 516 646 6273 537 60 507 33 726 7052 161 498 709 11 842 96 967 68 73 84 [3000] 8010 50 [500] 98 209 [3000] 13 610 79 753 953 9038 64 202 766 922 44

10024 135 200 303 434 535 43 602 842 923 27 11087 220 356 [500] 475 779 865 [5000] 905 8 45 48 [500] 88 12179 215 407 573 668 815 959 71 92 13026 277 306 642 775 826 938 54 64 14075 93 187 361 85 513 72 784 [500] 987 15017 81 166 498 725 893 984 90 [500] 16012 60 77 81 274 311 569 793 826 [1000] 17163 214 20 405 579 81 602 15 810 37 911 18307 27 587 893 977 19147 238 314 481 [1000] 546

20258 364 462 599 918 21076 263 337 39 403 24 [500] 598 735 858 70 22037 116 236 828 31 81 491 8 600 784 938 48 53 66 23051 [3000] 56 185 249 70 81 330 46 426 580 651 838 58 60 930 24001 55 78 270 499 754 883 992 [3000] 25123 258 507 22 40 64 68 86 983 [500] 760 835 [5000] 49 [500] 922 [500] 26044 224 481 [500] 554 889 27193 209 316 401 683 28085 180 388 631 [500] 802 932 38 [500] 76 29132 [3000] 81 344 478 774 76 859

30096 174 217 386 407 601 33 886 [1000] 999 31099 182 475 94 [500] 588 682 725 74 930 32003 [500] 35 331 74 857 951 [1000] 33219 300 415 47 59 87 506 606 22 [500] 64 705 34210 27 55 304 11 474 507 11 [1000] 67 807 55 [500] 35071 99 218 64 270 548 36077 84 304 409 48 590 884 927 37270 99 721 52 55 88 815 935 38196 260 73 313 491 630 39107 364 408 514 655 862 993

40051 [500] 56 404 74 537 627 760 99 815 76 980 99 41128 306 36 407 529 627 30 47 778 42183 189 707 21 77 43056 79 373 578 [1000] 788 903 48 44346 419 [500] 665 829 57 [500] 45167 417 33 658 63 83 882 997 46035 173 317 95 422 90 578 673 85 47248 377 457 78 701 29 824 980 48041 71 [1000] 411 66 658 760 62 49158 204 619 737 40 976

50016 135 242 71 357 604 712 53 97 810 36 44 938 [3000] 51171 93 212 441 558 87 727 36 81 925 52000 148 [500] 318 409 35 51 697 969 76 53050 53 160 258 70 76 386 412 51 [1000] 514 648 51 826 [500] 27 95 [500] 921 67 54058 133 216 44 57 850 [500] 74 430 53 621 758 79 899 55127 273 92 352 405 552 71 662 822 72 [1000] 78 56157 [500] 506 471 82 527 633 79 707 57174 311 93 94 414 [500] 707 93 903 58072 [1000] 180 338 676 728 821 982 59084 309 66 85 651 757

60202 [1000] 87 414 15 580 901 43 61060 [500] 349 66 80 453 89 524 654 752 849 950 55 92 62328 99 574 95 606 [3000] 746 882 955 [3000] 92 63168 26 211 14 94 344 49 435 68 862 920 [1000] 64068 135 257 [illegible] 309 576 878 65192 293 325 518 757 73 91 856 66005 58 174 413 725 [500] 65 802 [500] 53 67157 88 280 [500] 87 433 609 [1000] 796 887 [500] 90 956 68010 299 464 504 642 69155 [500] 96 216 73 310 55 73 [500] 91 116 32 57 515 94 691 715 994

70008 87 120 [500] 31 76 218 23 439 54 69 587 45 752 801 4 55 83 927 71014 [500] 111 292 337 939 54 72001 4 18 305 472 649 805 73053 [1000] 225 301 43 507 622 87 99 752 74151 532 [3000] 73 918 75390 517 638 951 77 87 [5000] 76087 289 312 53 71 90 422 80 [1000] 503 67 87 600 96 [500] 717 894 983 77028 56 74 [1000] 614 704 38 932 38 78151 204 314 410 72 75 318 651 813 89 971 79079 218 63 313 80 616 50 [1000]

80088 252 276 92 443 562 634 801 81204 51 422 515 47 99 612 720 906 82103 428 501 604 14 15 48 [500] 885 83136 44 372 610 89 712 84158 200 27 120 421 83 501 28 687 720 71 807 89 85143 51 415 520 [500] 781 86047 440 62 619 717 64 63 843 87048 223 51 78 208 [500] 87 512 783 866 935 88050 138 223 23 221 37 354 854 987 89217 427 739 937 907

90055 280 95 376 612 20 72 792 91223 422 733 73 951 92008 81 142 43 569 656 96 701 22 41 40 804 69 915 [1000] 93282 672 773 971 94037 65 96 159 272 358 93 474 76 543 730 802 58 95058 [500] 75 207 64 67 340 570 793 840 96027 138 72 [1000] 298 307 403 [500] 608 23 766 993 99 97089 163 66 89 365 80 86 443 546 673 85 702 98029 80 105 [500] 237 445 796 807 54 99050 55 72 332 427 642 67 818 945

100166 449 976 101135 292 426 76 537 659 725 84 951 86 102088 218 59 464 85 91 615 25 763 875 913 17 95 103011 39 56 87 95 341 445 47 54 [500] 63 522 685 708 [500] 944 104142 65 81 218 79 729 99 884 925 105080 191 200 308 466 [5000] 628 66 902 51 106099 [1000] 173 235 43 357 403 578 621 820 953 107138 [3000] 232 [1000] 365 445 527 82 633 88 743 911 67 82 108023 578 659 88 95 537 109110 436 82 [3000] 745 861 950 [3000]

110229 80 82 35 61 419 703 [500] 922 111186 283 506 638 737 981 69 74 [1000] 112033 175 378 83 583 606 37 959 [500] 70 113057 445 614 99 [1000] 705 [500] 57 901 114049 52 148 56 [3000] 81 287 333 652 716 61 806 26 918 23 115150 73 223 517 51 557 80 94 638 850 990 116211 212 [1000] 712 [1000] 77 87 611 918 [500] 82 117252 [3000] 306 684 83 815 73 924 118086 169 264 [1000] 434 40 72 597 703 922 119085 521 75 606 885 906 [1000] 75 93

120032 46 152 489 707 70 847 912 20 47 51 121022 203 [500] 54 352 [500] 419 24 537 657 837 953 122207 [1000] 821 459 83 598 612 730 841 [500] 946 123175 96 232 49 380 97 [500] 748 832 936 124162 [500] 44 99 292 99 495 638 [1000] 56 990 125141 64 [1000] 97 477 590 635 706 [3000] 65 99 982 126330 415 23 41 72 662 823 918 127027 [500] 221 21 44 65 82 [1000] 351 83 644 701 99 828 933 50 128054 153 71 243 853 84 401 509 [500] 637 96 709 960 129134 [3000] 281 446 685 762 818

130001 20 [500] 240 883 405 558 85 730 86 924 [3000] 131045 285 829 458 [5000] 85 526 807 132043 159 81 [500] 579 612 21 871 929 133135 93 290 815 89 510 [3000] 24 49 69 [3000] 80 606 768 842 902 134232 403 608 956 135005 12 65 112 [3000] 15 270 374 563 80 677 915 [1000] 136064 139 [500] 285 909 56 137014 340 577 [500] 712 20 82 272 937 85 138158 71 72 320 43 463 609 15 700 927 139473 [1000] 97 870 84

140132 75 84 373 410 15 541 700 831 77 934 36 141143 64 242 356 589 642 723 142030 273 85 430 41 [5000] 528 87 680 725 67 80 805 66 73 915 143022 138 285 409 [500] 53 509 715 948 72 144127 545 70 651 852 936 78 83 145017 [500] 121 251 66 492 543 71 783 86 [500] 891 952 146063 83 90 100 302 7 417 541 99 798 950 147134 610 722 70 844 910 21 58 148202 331 442 53 853 80 149069 284 88 366 76 305 877

150143 326 46 [1000] 500 613 [1000] 725 928 38 66 151167 237 73 513 656 98 808 152067 177 308 452 509 603 14 721 30 880 932 [500] 65 153010 87 [3000] 163 551 70 693 788 [3000] 875 90 [1000] 927 35 154005 336 810 50 155165 314 515 716 75 [3000] 96 900 15 13 156177 201 12 298 514 43 [1000] 75 606 747 928 157061 71 349 536 600 60 78 89 833 607 92 158269 382 441 52 663 729 994 159087 131 75 445 676 720 30 834 51 72

160168 216 302 603 19 89 753 53 895 161303 412 539 60 66 843 92 935 87 [500] 162000 316 412 79 508 99 659 163023 [1000] 29 431 33 325 614 90 93 711 79 164029 278 477 795 848 165015 [500] 101 408 85 501 650 722 897 965 166001 17 59 71 121 216 [500] 376 79 [3000] 414 542 80 604 54 888 920 31 90 167201 8 331 85 420 539 792 888 902 168106 90 [1000] 228 30 [500] 453 64 840 965 169057 111 535 611 868 [1000] 918

170039 [1000] 152 58 69 437 74 738 952 61 171033 83 94 141 [3000] 43 348 72 85 207 41 596 619 890 907 172154 234 308 71 702 89 825 87 922 173001 19 34 182 211 323 675 828 44 174249 [3000] 346 403 772 908 78 175028 131 261 67 302 583 651 753 71 88 858 913 176047 151 [5000] 280 425 [1000] 54 71 503 632 36 [500] 801 79 84 177063 195 489 651 715 75 83 97 816 178145 59 95 263 [500] 318 44 414 532 718 [500] 54 93 897 942 179237 459 93 519 24 54 98 850

180339 42 76 631 912 55 181193 428 556 86 714 91 816 950 69 [3000] 182000 [1000] 26 47 284 93 344 73 526 47 696 787 183052 189 381 [500] 527 850 97 184073 288 90 457 93 751 883 [500] 185010 [1000] 28 289 421 510 640 702 848 [5000] 955 186088 262 526 72 935 91 187068 148 [3000] 201 424 35 70 541 801 188024 28 77 184 95 251 331 425 72 610 27 70 730 833 189002 47 81 131 368 734 846

Berlin, dnia maja 11 1911.

Ciągnienie popołudniowe.

Numera przy których wygrana nie oznaczona w nawiasach wygrywają marek 240.

104 224 [3000] 495 567 84 [3000] 658 1092 176 551 82 [3000] 684 715 869 943 45 2009 23 113 [1000] 203 32 459 663 752 903 8 3019 77 174 298 443 534 670 77 721 [500] 858 4149 [1000] 67 263 533 56 66 607 869 950 5008 [500] 386 87 629 706 32 83 [1000] 897 6116 21 219 584 [500] 750 7570 843 956 8080 [1000] 122 23 [1000] 67 234 [500] 49 [1000] 81 385 631 733 9116 [500] 24 224 367 83 651 801 949

10310 23 [500] 74 682 739 56 73 845 79 11117 205 378 [500] 501 636 [500] 786 927 12039 44 [1000] 202 78 310 402 914 13077 85 654 [500] 57 792 941 14011 228 631 76 15024 98 434 592 611 64 729 826 959 16125 58 260 61 314 31 [500] 510 [1000] 13 51 56 760 61 83 804 17124 95 271 507 59 [1000] 617 [1000] 872 [500] 80 18227 99 365 95 454 511 722 907 63 81 19121 49 84 99 275 78 360 508 647 768 859

20074 123 330 547 632 785 21108 11 248 343 500 656 [500] 707 865 [1000] 931 [500] 22029 149 [3000] 72 239 346 [3000] 413 615 736 829 23126 29 54 369 589 [1000] 689 756 896 24135 38 254 674 999 25054 125 58 286 415 29 534 625 55 799 876 [500] 26113 392 446 72 [1000] 524 58 992 27012 300 408 52 654 68 729 85 94 885 28054 [500] 56 66 [3000] 164 288 321 459 75 525 68 660 62 718 870 29056 147 281 483 593 865 76 [3000]

30208 [1000] 16 91 329 464 [3000] 70 515 60 660 80 91 744 821 948 31200 29 314 465 552 627 812 41 91 32113 52 89 235 38 70 314 [1000] 485 787 901 80 33017 63 130 260 325 29 73 [1000] 710 915 67 34141 216 53 483 510 79 616 959 92 35022 233 53 448 646 808 36286 325 744 [3000] 66 37113 351 [500] 595 962 38541 733 918 [3000] 39067 136 249 407 74 523 68 97 750 71 833 973 79

40126 31 210 408 [500] 516 602 16 58 99 708 920 72 [500] 41103 207 49 52 363 86 582 609 811 907 34 68 [1000] 99 [500] 42031 399 521 846 907 43049 267 450 503 99 670 718 56 827 997 44038 67 99 113 24 52 200 34 66 315 54 58 108 71 838 910 49 45196 235 385 519 32 848 [5000] 920 46164 99 325 41 730 [500] 858 68 958 47103 8 238 499 [500] 578 616 39 772 48069 [1000] 229 57 310 602 64 702 69 805 903 6 29 49028 133 209 38 360 76 412 573 690

50017 85 190 254 434 65 700 23 956 51108 13 213 32 [500] 527 611 68 800 52248 62 413 17 39 506 94 633 769 891 973 88 53100 89 282 330 [500] 604 17 [500] 19 755 939 54247 84 87 94 381 489 500 51 717 852 55215 [3000] 21 304 459 [500] 626 87 836 56402 531 654 833 57297 426 66 594 97 624 [1000] 88 58015 89 191 307 19 63 442 519 50 628 735 42 876 [3000] 94 983 99 59052 55 [10 0] 128 258 344 673 [3000] 873 971

60074 223 502 31 [500] 65 841 [500] 84 995 61209 81 379 460 [500] 548 676 [3000] 62052 57 74 197 [15000] 324 680 84 [500] 95 96 [1000] 63529 640 [500] 729 839 943 81 64512 605 908 24 65069 178 253 [500] 552 633 [500] 789 949 85 66018 195 206 [500] 95 377 78 625 50 733 862 67146 87 222 319 492 527 682 897 68021 61 193 [500] 93 201 88 92 [500] 374 421 40 619 41 74 [1000] 769 93 933 69086 152 69 311 508 77 648 756 839

70257 88 444 508 12 66 616 710 86 943 71122 41 57 [500] 242 58 360 [1000] 523 [3000] 600 8 20 94 772 811 [500] 88 959 63 72 72051 162 66 [500] 273 312 666 726 66 868 73142 287 511 61 83 672 771 847 913 74016 68 [1000] 103 377 481 671 88 872 75091 137 369 [500] 460 76 524 58 884 [500] 76014 25 86 129 292 301 580 91 677 805 77135 63 313 693 719 955 78187 853 985 79088 182 200 351 404 38 702 63 806 73 96 943 51 [500]

80205 74 478 [500] 700 52 876 81115 [500] 201 480 514 91 750 82067 120 238 320 418 65 830 80 83038 85 253 79 425 81 508 832 85 84060 191 288 311 97 548 668 849 905 17 40 70 71 85007 32 43 52 289 [500] 336 84 426 630 89 734 81 840 74 900 43 46 86007 175 263 320 76 77 454 526 40 639 41 69 783 93 810 14 68 87242 423 91 500 78 79 745 836 914 82 88122 23 26 242 49 59 80 501 88 [1000] 824 948 73 74 89165 428 591 776 97 968

90064 82 369 511 87 668 791 801 91171 91 293 439 88 [1000] 579 607 22 92098 230 385 400 79 547 762 [1000] 984 [15000] 93 93038 42 88 196 388 99 414 653 842 50 94070 107 96 597 643 92 95045 77 160 78 325 36 472 82 546 89 699 766 891 956 96053 278 313 498 97034 325 898 971 73 [500] 81 98 98057 67 [1000] 78 443 [3000] 766 850 [500] 68 961 99297 315 88 481 526 35 82 698

100269 363 827 926 101248 80 [500] 89 559 716 41 864 942 102025 87 175 573 674 87 741 99 805 17 58 [3000] 884 88 103076 109 46 437 600 104182 235 77 573 600 25 67 737 45 47 870 909 62 105038 50 195 206 90 319 37 78 88 731 73 87 106089 331 98 764 633 [3000] 91 107007 14 211 93 308 43 [1000] 56 453 511 68 603 67 708 876 79 89 108178 330 457 507 700 44 [1000] 911 109004 325 615 99 [500] 738 867

110086 378 498 511 35 858 933 111009 248 402 96 503 [1000] 600 [3000] 990 112062 [500] 111 249 330 94 515 853 113077 546 657 763 97 880 971 114150 68 348 501 92 639 90 743 928 87 115118 270 79 414 586 622 788 95 933 116091 [3000] 154 304 17 [1000] 774 833 117052 164 231 92 369 76 [1000] 418 526 84 679 713 33 811 929 118199 206 322 25 426 528 674 897 119012 83 122 200 84 383 473 529 36 92 648

120143 58 233 401 32 525 732 [1000] 879 121070 133 71 [3000] 287 302 530 41 94 [1000] 840 959 122167 362 98 430 678 867 73 [500] 91 123117 237 [500] 566 612 55 828 124010 18 75 198 282 87 365 592 [1000] 93 794 [1000] 809 48 125027 66 167 593 673 743 820 68 98 907 74 126108 209 402 7 91 659 99 734 97 901 26 44 127022 116 [500] 24 448 68 502 602 40 939 128113 81 208 389 [500] 490 669 780 908 129028 265 326 586 634 838 47 78 993

130033 197 223 413 529 86 861 131380 659 754 65 70 132341 98 469 78 89 528 133225 59 461 608 23 746 134026 88 [500] 138 204 402 585 673 [1000] 763 [3000] 72 901 5 135159 99 211 352 814 19 917 136126 72 297 353 757 [1000] 837 972 137399 419 49 56 526 749 138289 352 403 37 81 812 [1000] 937 [500] 82 139017 40 425 510 79 602 5 853 [500] 975

140097 229 332 462 524 58 615 896 928 51 141065 442 92 651 742 55 77 843 [500] 901 64 142012 [1000] 239 46 408 542 57 739 879 937 143102 248 76 372 524 35 783 885 [500] 86 960 84 144000 77 154 272 375 410 68 556 91 835 84 915 84 [500] 145010 19 58 267 405 78 600 66 82 90 770 849 146108 32 244 553 624 38 43 715 [1000] 899 941 [500] 147131 413 47 634 53 718 24 [500] 85 990 148181 284 924 149278 301 20 26 450 61 503 6 667 736 800 45 972

150014 43 [500] 94 [3000] 149 [500] 240 353 417 [3000] 93 601 14 707 55 83 859 97 900 40 [1000] 151025 29 41 [500] 144 [500] 229 532 778 932 76 152061 165 435 45 544 746 68 877 153078 90 217 22 441 80 662 97 749 62 86 154020 118 42 287 317 54 64 412 32 64 66 536 612 854 155071 422 643 59 774 870 156016 89 121 55 558 654 707 31 157039 185 354 80 454 567 602 13 [500] 48 65 75 730 56 825 965 158083 135 43 59 90 263 387 [3000] 848 946 [3000] 159044 85 138 494 713 [1000] 41 52 67 940

160206 48 438 [1000] 776 917 161149 311 46 57 [3000] 431 77 [3000] 88 92 590 633 [500] 751 953 95 162006 348 [1000] 73 413 41 70 738 89 858 901 163022 26 56 278 347 [1000] 517 41 951 76 164068 [3000] 152 57 219 483 95 586 639 838 66 [1000] 93 997 165036 69 234 [500] 478 656 716 69 848 166034 [1000] 62 74 177 99 286 343 485 549 [3000] 98 683 840 167021 [5000] 98 180 316 561 818 168027 117 46 222 48 367 728 64 841 938 84 [100000] 169035 69 73 153 244 382 426 80 505 823 932 [500]

170067 79 238 562 63 716 25 [500] 44 50 853 171018 [3000] 72 429 552 [1000] 648 856 925 172007 26 238 [500] 424 36 587 649 722 803 33 963 173058 83 121 276 [1000] 544 908 11 174182 292 515 41 46 645 857 175107 62 [500] 76 84 244 351 79 474 555 613 84 770 176025 30 122 28 619 26 714 84 177197 295 373 641 178106 16 [1000] 539 96 600 60 179185 282 423 520 646 712 16 30 58 94 889 940

180046 54 183 242 [500] 307 440 574 619 780 181085 87 151 59 222 77 96 301 27 477 703 55 955 182031 85 [1000] 240 495 511 21 [1000] 54 623 [3000] 94 759 862 183055 63 96 198 275 [1000] 79 352 520 [1000] 32 [3000] 607 761 822 184182 208 482 536 41 667 909 38 185125 36 633 [1000] 53 901 186213 30 300 30 76 455 620 998 187492 534 83 680 740 930 79 188201 [1000] 583 747 [3000] 828 189053 151 76 244 343 441 546 932 [500]

Im Gewinnrade verblieben: 2 Prämien zu 300 000 2 Gewinne zu 500000, 2 zu 75000, 2 zu 60000, 4 zu 50000, 4 zu 40000, 16 zu 30000, 24 zu 15000, 66 zu 10000, 154 zu 5000, 2058 zu 3000, 3108 zu 1000, 5672 zu 500

Berlin, dnia 12 maja 1911.

Ciągnienie przedpołudniowe.

Numera przy których wygrana nie oznaaczona w nawiasach, wygrywaja 240 marek.

30 206 89 439 688 796 869 1011 50 67 185 229 518 20 44 716 942 63 2263 395 517 44 69 775 833 [1000] 977 [500] 3299 340 404 [3000] 555 636 788 808 21 996 4043 223 307 55 500 17 23 707 29 57 910 5155 273 313 15 688 860 6249 79 [3000] 679 [500] 737 914 41 7185 [500] 227 314 501 622 54 857 8229 50 704 37 94 874 930 33 9304 530 817 957

10291 414 511 670 892 [500] 960 11014 52 [500] 118 261 91 358 793 888 976 12016 [500] 51 77 320 58 413 44 927 13052 67 [1000] 99 122 221 368 79 443 85 534 58 973 14143 59 206 328 [500] 78 597 901 24 15000 7 59 109 [500] 58 589 638 76 80 16122 292 95 376 615 16 51 989 17032 39 78 128 284 538 61 635 43 53 807 25 18118 497 591 [500] 632 [500] 800 19279 [500] 416 61 720 839 47 72 [500] 935 51

20085 97 [500] 200 [500] 362 463 602 24 759 925 [1000] 21042 60 [3000] 184 209 395 704 883 926 22071 227 81 347 539 96 [1000] 694 23021 43 215 345 433 575 84 721 59 814 40 934 68 75 24108 242 25044 46 297 463 562 771 898 929 26106 254 [1000] 96 327 523 629 43 781 921 27215 318 23 [3000] 34 470 556 949 28003 [500] 4 99 141 77 228 54 94 897 993 29058 103 341 408 36 590 678 795 833

30060 138 265 78 301 622 801 31000 70 81 175 77 313 451 [500] 67 511 658 735 [3000] 989 32187 312 67 435 54 594 617 96 911 32 33211 206 83 84 304 [500] 19 453 63 780 [500] 92 838 67 999 34000 105 64 207 31 97 432 55 598 632 [3000] 57 35266 76 36009 48 85 321 414 83 513 70 617 98 875 900 [3000] 37135 286 321 48 437 514 30 653 [1000] 811 33 [1000] 975 38137 249 343 442 594 861 906 39053 208 414 [500] 88 519 705 [5000]

40145 71 344 72 81 634 775 816 41078 153 77 279 380 464 649 787 814 61 926 42038 150 312 451 [3000] 75 580 82 [1000] 815 64 991 43061 227 74 304 619 770 820 44053 84 91 132 214 47 [3000] 371 465 558 689 796 883 95 45066 70 151 69 [1000] 394 46045 124 385 [500] 593 716 860 62 [3000] 918 52 98 47091 131 64 88 327 510 695 827 69 78 92 [3000] 48022 39 110 254 385 476 [3000] 85 548 623 [500] 49086 288 406 654

50001 3 32 57 119 36 59 72 222 375 569 89 [3000] 628 65 80 766 51319 [500] 477 740 58 901 24 52108 23 341 519 942 46 [500] 54 53062 116 216 45 56 [1000] 74 81 475 621 852 54028 109 63 380 400 79 [1000] 743 65 67 903 [3000] 30 76 55611 744 56156 [500] 234 75 368 607 [500] 91 99 750 862 [500] 57065 71 75 131 526 650 754 74 91 58021 174 93 202 316 25 62 429 53 706 24 44 802 [1000] 12 98 995 59263 395 570 625 40 55 738 807 986

60103 78 90 298 316 83 400 601 38 74 77 [1000] 83 808 904 10 61011 16 62 236 [500] 322 478 536 [3000] 756 812 62174 91 204 80 314 407 20 562 [1000] 81 99 670 63180 591 [500] 96 675 [500] 802 997 64246 374 411 53 542 632 [500] 67 712 54 873 65035 70 265 468 [500] 590 607 68 720 804 26 [500] 903 52 66039 59 63 434 500 89 638 75 716 47 899 916 72 67133 55 206 37 343 63 75 530 54 625 70 68001 8 32 59 219 319 432 36 61 515 94 750 57 69223 24 [500] 321 409 39 576 808

70203 51 [3000] 375 76 672 809 71173 [1000] 79 257 303 614 93 [500] 872 92 72096 [500] 426 731 [1000] 53 78 827 955 73055 163 269 393 [3000] 437 666 736 61 817 50 74058 166 82 314 [500] 90 456 620 975 75001 70 [3000] 115 230 426 42 537 40 86 615 64 846 900 76153 271 492 630 729 920 77008 50 [1000] 229 340 75 806 79 968 78055 185 207 80 521 24 731 92 [500] 98 79018 71 383 [1000] 460 74 534 [3000] 737 807

80064 94 140 217 48 346 54 [500] 412 30 65 881 81055 176 [3000] 98 357 407 552 80 604 748 935 37 82039 91 302 7 56 [1000] 586 732 83774 823 84353 88 498 [1000] 542 91 649 776 85149 54 274 96 539 59 711 906 86028 458 73 92 541 [500] 609 761 818 77 82 93 921 87076 151 283 412 575 628 799 888 905 88027 46 66 202 69 713 808 56 89153 264 372 422 623 95 921

90218 327 450 [1000] 527 857 932 56 91029 177 381 458 652 730 [3000] 910 92313 527 630 835 89 951 75 93009 186 497 669 893 952 94253 73 334 421 95349 422 57 602 94 95 [3000] 241 893 96017 93 140 299 350 76 446 [500] 716 51 97012 [3000] 54 241 68 342 480 697 792 982 98112 234 88 [500] 421 559 718 924 76 90 92 99326 49 700 32 [500] 988

100037 41 129 242 306 17 42 [3000] 422 617 863 101239 88 [500] 329 [500] 67 516 89 [5000] 626 736 827 963 [500] 102120 70 83 307 508 50 80 673 953 103111 87 280 93 427 50 [500] 86 889 963 69 104001 [3000] 10 115 [500] 20 244 410 89 702 79 802 91 98 922 105246 300 69 405 66 608 61 781 860 81 97 [1000] 106225 439 508 918 107140 62 205 340 474 604 828 67 901 108032 40 148 664 941 46 109118 22 52 59 232 [500] 36 462 [1000] 87 711 46 [3000] 89 811 21 64

110187 429 543 [3000] 55 617 859 75 111608 725 56 859 84 112132 200 93 410 13 977 [500] 113024 [1000] 25 252 63 571 720 814 57 74 114186 93 232 309 50 485 725 29 805 63 74 946 115037 99 184 225 353 62 496 692 [1000] 759 823 924 67 116249 90 802 840 62 992 117064 [3000] 91 [10 000] 500 781 870 97 118126 93 204 617 863 950 73 119107 17 242 51 462 706 39 83

120133 353 495 643 60 [500] 716 [1000] 45 921 69 121002 207 465 513 90 700 834 122009 79 220 57 71 303 [1000] 752 90 898 123051 149 334 71 76 [500] 451 568 814 81 962 124008 19 [500] 128 35 239 64 98 352 447 549 739 42 92 989 125179 86 678 747 [1000] 878 951 126161 91 352 67 479 [500] 933 127041 53 188 223 334 [5000] 569 82 659 791 128013 67 79 103 29 [500] 248 464 [3000] 96 595 620 [3000] 789 885 909 82 129040 85 271 [500] 90 325 67 458 88 731 51 55 76

130156 [500] 64 [500] 73 271 [500] 309 23 444 66 531 677 740 131102 13 208 71 321 49 569 [500] 656 94 132010 27 [500] 71 102 66 70 290 [500] 525 629 787 99 844 46 930 99 133004 172 297 469 661 711 79 134037 100 42 56 96 399 472 641 42 714 913 52 58 135090 375 [500] 79 462 [500] 602 69 912 136006 17 59 330 596 788 89 916 137364 609 33 [500] 974 138139 97 313 659 771 99 931 139388 414 509 756 852 88 968 [500] 87

140019 256 318 48 91 463 771 810 937 43 [500] 141388 523 46 [3000] 853 96 944 142061 108 20 [500] 201 345 472 81 615 786 143016 112 87 359 [500] 445 618 144044 137 223 403 79 [1000] 537 714 [3000] 807 36 69 145084 275 320 34 401 8 [500] 83 [500] 91 683 733 87 913 [1000] 146154 94 259 604 73 879 912 37 147118 43 230 31 677 79 86 733 806 22 148032 68 191 326 41 73 502 760 86 813 19 149012 116 64 211 444 526 781 843 904 46 52

150075 206 50 [500] 94 [500] 568 771 889 946 151073 86 181 228 324 92 410 709 152079 95 115 399 724 31 32 816 22 85 904 27 68 153005 50 55 71 125 295 360 64 481 97 99 529 46 53 605 26 723 [500] 824 60 [500] 154027 [1000] 50 238 76 417 23 528 [500] 700 875 [500] 923 85 94 155069 344 438 616 747 156265 413 526 30 871 962 63 99 157062 [500] 170 356 541 863 910 67 77 158054 278 99 307 8 40 96 446 [500] 534 43 633 87 793 96 956 159608 769 856 [1000]

160000 115 282 303 505 775 803 28 54 65 161153 64 218 [1000] 62 365 578 657 723 880 162098 358 66 488 510 [500] 792 811 59 [500] 936 46 59 [1000] 163001 54 114 89 256 88 389 478 593 740 879 930 77 164196 286 [500] 314 89 97 98 421 31 60 510 698 780 831 941 165207 [1000] 339 476 568 80 677 166132 291 372 402 3 [500] 19 511 783 98 824 927 167369 84 549 969 168102 [1000] 76 368 89 510 696 907 76 169009 296 437 537 821 51 63 73

170054 56 95 234 323 [500] 648 66 702 970 171090 [3000] 104 9 628 54 [500] 731 962 172023 68 78 199 364 589 735 173316 681 92 823 81 174039 [1000] 124 [500] 331 80 461 623 715 54 904 [3000] 175148 72 [500] 266 526 706 18 79 871 985 176028 91 98 [3000] 113 68 254 327 472 521 28 692 746 65 887 [500] 951 177110 210 409 509 22 670 739 178141 299 379 401 504 68 85 680 736 46 86 972 179046 257 522 86 604 23 827 923 54 69 [500]

180057 69 76 [3000] 83 177 251 383 91 421 89 597 625 68 729 181354 538 83 94 625 91 [1000] 842 962 182015 252 76 543 615 742 915 32 61 78 183089 227 649 700 20 810 32 938 72 184054 256 467 796 930 84 98 185635 [1000] 69 70 936 186100 18 207 73 446 [1000] 577 919 24 79 87 187013 64 82 133 65 68 418 65 83 628 78 729 46 78 970 [3000] 188019 72 75 129 49 61 89 209 454 78 706 [1000] 14 98 807 14 60 189012 26 50 341 [1000] 42 400 693

Kapelusze męskie

miękkie czarne i kolorowe

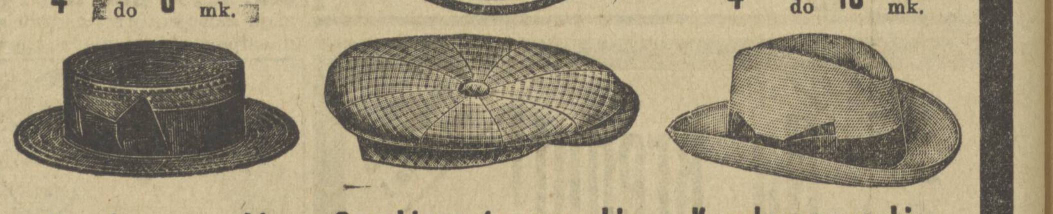
1,75, 2,00, 2,75, 3,50, 4,50 do 8,00 mk.

Kapelusze męskie

sztywne, czarne

1,75, 2,50, 3,00, 3,50, 4,00 do 10,00 mk.

Kapelusze męskie słomkowe, najnowsze fasony 35, 1,75, 2,50, 3,25 do 10,00 m.

Czapki sportowe męskie 40, 60, 75, 90, 1,00 do 6,00 mk. dla chłopców 35, 50, 60, 75 do 2,50 mk.

Kapelusze męskie słomkowe z przedziałem 95, 1,25, 1,75, 2,25, 2,75 do 7,00 mk.

Kapelusze męskie słomk., z szerokim brzegiem 2,00, 2,50, 2,75, 3,00, 3,50 do 8,00 mk.

Kapelusze „PANAMA“ w bardzo wielkim wyborze od najtańszych do najlepszych

Kapelusze dla chłopców słomkowe białe i kolorowe 38, 65, 95, 1,10, 1,50 do 4,50 mk.

K. IGNATOWICZ, Poznań Stary Rynek nr. 67|69.

Kołowce i maszyny do szycia

jak również i wszystkie części zapasowe poleca w **doskonałem** wykonaniu po **tanich cenach**

Emil Mattheus, Poznań, św. Marcin 58.

Dogodna opłata ratami. Własny warsztat. Wielki wybór.

Księgarnia Katolicka, Poznań, ulica Jezuicka 5, wydała i poleca książkę kucharską p. t.

Makarego 730 obiadów

wielkich, średnich i małych, mięsnych i postnych z opisem śniadań i wieczerzy, tudzież śpiżarni, sklepu i kuchni dla chorych, oraz pieczenia ciast i robienia konfitur. — Wielki format, papier gruby, druk bardzo wyraźny, str. 360. **Cena bez oprawy 2,20 mk., z opr. 3,00, porto 20 fen.** Należytość nadsyłać naprzód lub zamawiać za zaliczką. 3889

Uwaga: Makary sztuki gotowania uczył się we Francji i Anglji, a wróciwszy z podróży, osiadł w Poznaniu zarządzał kuchnią w Bazarze, największym hotelu tego miasta. — Potrawy w jego książce, nie są wypisane z innych dzieł, lecz oparte na własnem doświadczeniu.

Gospodarstwo

około 50 mórg pod **Nowem Miastem** powiat Jarociński sprzedawane będzie z wolnej ręki komplet ze wszystkim w czwartek dnia 18 maja na miejscu. Zgłoszenia pod adresem: **Postlagerkarte nr. 143. Posen O. 1.**

Chcecie panowie się ożenić? Przeszło 600 zamoż. pań 12-200 000 mk. majątku pos. z zastrz. Pan. bez maj. n. się zgł. zar. **L. Schlesinger** Berlin 18.

Chłopiec do posyłek

może się zgłosić. **W. Jarczewski,** Butelska ul 12.

Dwóch uczni

lub wolontaryuszy przyjmie zaraz **S. Robiński,** skład towarów kolonialnych Poznań, ul. Szeroka nr. 22.

Na podróże po wsiach poszukuje się natychmiast

inkasenta oraz sprzedawacza

detalicznego Posada stała, mała kaucja pożądana. Samotni reflektanci, także rzemieślnicy niechaj raczą się piśmiennie zgłosić do eksped. Wielkopol. pod nr. 2261

Gościniec

dominialny we wsi kościel. do wydzierż. **Destylacya** wraz z domem tanio do kup. **Gościniec** gospodarski jest do zadzierż. Proszę osobiste zgłoszenia. (znaczek na odpowiedź)

A. Balcerek, Posen W. 3, St. Lazarus, Prinzenstr. Nr. 2. 10 minut od centralnego dworca.

Nakładem i drukiem Fr. Chocieszyńskiego w Poznaniu — Redaktor odpowiedzialny Franciszek Lawrentowski w Poznaniu.